

## ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.  
 Pe jumătate an 14.— „  
 Pe 3 luni . . . 7.— „  
 Pe o lună . . . 2.40 „  
**Pentru România și strălucitate:**  
 Pe un an . . . 40.— franci  
**Telefon**  
 pentru oraș și interurban  
 Nr. 750.

## REDACȚIA

și  
**ADMINISTRAȚIA**  
 Strada Zrinyi N-rul 1/a  
**INSERTIUNILE**  
 se primesc la administrație.  
 Mulțumite publice și Loc  
 deschis costă șirul 20 fil.  
 Manuscrise nu se în-  
 napoiază.

# ROMÂNUL

## Ultimatul.

### Situația băncilor noastre!

Arad, 11/24 Iulie.

În numărul nostru de alaltăieri, comentând, după cele mai bune informații, vizita lui Poincaré la Petersburg, am scris:

Vizita președintelui republicii franceze este de o importanță mult mai mare, decât îi atribuie presa din România noastră. Ziarele germane, bine informate, află că Poincaré va trece la Stockholm din Petersburg, cu o misiune specială, de a convinge pe regele Svediei că să nu face rău, dacă se va lăsa prins în mrejele triplei alianțe. Ziarele din Germania reeditează senzația dramatică, dată și de noi la timpul său, că Svedia ar avea să ia locul României, în tripla alianță. Președintele Franței va încerca să arate Svediei, cât de inutil este pentru ea să se aventureze în o politică rășboinică, neîntinzându-se ea nici decât amenințate din partea Rusiei.

Alt moment însemnat al vizitei este împrejurarea, că ea urmează după vizita escadrei engleze în apele baltice. Ori cât de diplomatic desmint ministrii Angliei schimbarea unei convenții maritime, între Anglia și Rusia, existența convenției se confirmă din nou. Toastul lui Poincaré contribuie mult la verificarea acestei bănușii.

Și mai ceva. Acuma, cu prilejul serbărilor improvizate în onoarea oaspei franceze, Rusia sloboade pe noi cele dintâi două dreadnoughturi, din cele cinci, vândute de dumă acum doi ani. În 1916 vor fi gata toate dreadnoughturile rusești — în lipsa cărora Rusia nu poate risca rășboiul cu Germania — și tot pe atunci va fi completat, succesiv, contingentul permanent al armatei rusești la numărul de 2 și jum. milioane ostași.

Până la 1916 deci nu avem să ne temem de un atac din Rusia. Dar conducătorii monarhiei noastre nu vor să-și lase oare, că pentru succesele noastre militare e mai favorabil a nu aștepta anul 1916? Iată o întrebare, la care ori ce zi ne poate aduce răspunsul.

Ultimatul monarhiei noastre către Serbia, redat aseară la orele 6, prin ambasadorul nostru la Belgrad, ministrului Paciu, singurul membru aflător în capitală al guvernului românesc, ceilalți fiind duși prin țară, în campanii electorale — pare a fi răspunsul, așteptat de noi, la întrebarea, dacă avem să ne pregătim încurând de rășboi, sau numai după anul 1916?

Un ultimatum nu înseamnă numai decât rășboi. Deși pretutindeni auzi vorbindu-se de mișcări ale trupurilor de armată, semi-oficial se desminte orice știre de mobilizare. Constatăm și noi, că nu s'a făcut nici un fel de demers sub drapel a rezerviștilor. În adevăr, ca să uzăm de terminologia diplomației, rășboiul este o „ultima ratio”, la care factorii și trimitătorii ultimatumului nu s'a gândit, decât ca la o eventualitate. Există, până la rășboi, alte mijloace de retorziune, și dacă Serbia va refuza împlinirea cererilor noastre, sau va avea o atitudine pasivă, guvernul nostru vor uza mai întâi de acele mijloace. *La rășboi va ajunge chestia, după cum suntem informați din cel mai autentic izvor, numai în cazul unei atitudini provocatoare din partea Sârbiei.*

Iar provocător, Serbia se va purta numai în cazul, când sau are mandat dela Rusia, și dela tripla alianță, de a face așa, sau când este hotărâtă, de a se lăsa cucerită fără împotrivire, pentru a realiza astfel — planul

multor bărbați de stat în Sârbia — unirea tuturor Sârbilor.

Oricât se colpotează în presa apuseană aceste combinații, nouă ne vine a crede, că Sârbia va împlini condițiile cuprinse în ultimatum, și cu aceasta, redactându-se un proces-verbal în comună înțelegere, „incidentul” se va declara aplanat, după toate regulile cavalierismului.

Un conflict european, ne pare exclus, din motiv că, — urmăriți numai tulburările din Rusia, — forța armată a tripelei alianțe, pe uscat, deci minus Anglia, nu este pregătită de rășboi.

Lumea românească să nu se alarmeze nicidecât!

Neamul nostru e un neam răbduriu și iertător. Vorba aia cu „ține minte” numai străinii au interpretat-o ca un simptom al fierei rășbunătoare. Avea, Românul fapta bună o ține minte, nu fapta rea. Acest „ține minte” pentru cuvintele de mângâiere, ce ne trimitea din când în când moștenitorul nostru, asasinat mișelește la Serajevo, ne îndeamnă, să privim cu tot devotamentul cetățenesc, demersul, guvernelor noastre, la Belgrad. Iertători și creștini, cum suntem, dorim apoi din inimă, ca demersul să aibă deplin succes, nu cumva, lăsându-ne răpiți și unii și alții de patima rășbunării, să facem să suferă mulțimea nevinovaților, pentru fărădelegea câtorva iresponsabili.

Diplomația noastră speră de asemenea, că înafară de „convulziunile” inevitabile în o stare de spirit atât de agitată, ca cea din Sârbia, demersul nostru nu va avea urmări mai grave. Sârbia are să răspundă, respectat și fără amânare, în restimp de 24 de ceasuri. Diplomația noastră este în situație foarte favorabilă: ea s'a înțeles, până în cele mai mici amănunte, cu guvernele statelor aliate, cari, zice-se, au asigurat-o de sprijinul lor neclintit, în caz de amestec din partea unei a treia puteri — în vreme ce, diplomația sârbească, dată fiind scurtțimea timpului, nu poate cere avizul aliaților și protectorilor ei.

Acest termen scurt s'a fixat din partea monarhiei noastre, între altele, și pentru motivul, ca neliniștea cetățenilor, și îngrijorările cercurilor financiare, să nu dăinuiască peste măsură.

Cu deosebire băncile și cei interesați la ele, obișnuiesc a se alarma, — totdeauna fără motiv și cu pripeală! — la veștile de note diplomatice, ultimaturi, eventualități de rășboi, etc. De aceea, încă aseară, aproape la miezul nopții, ministrul de finanțe Teleszky a chemat la sfat pe directorii marilor institute financiare din Budapesta, și le-a arătat, că finanțele țării sunt admirabil aranjate, chiar și pentru rășboi. S'a hotărât totodată, ca banca austro-ungară, împreună cu celelalte bănci mari, să-și creeze un organ comun, pentru a veni în ajutor institutelor, firmelor particularilor, amenințați în timpul crizei diplomatice.

Clientela băncilor noastre, să nu aibă nici o temere, deci!

Din trecut, deponenții băncilor au putut să învețe îndeajuns, cât de exagerate sunt faimele despre rășboi, și mai ales cele despre conflicte europene. Deponenții au avut să suferă mult, în urma scoaterii pripite a depunerii lor. Deoparte, că banca asaltată nu poate satisface obligămintelor, fie ea ori cât de solidă, pe când, netulburată în operațiile ei, banca poate face față unei crizei cât de lungi. *Și aceasta se potrivește mai vârtos băncilor noastre, fiindcă ele nu s'au avântat în interprinderi, ci stocul lor de bani este plăsat exclusiv în împrumuturi, asigurate prin giranți sau prin ipotecă!*

De altă parte, chiar dacă ar isbucni rășboiul, banii deponenților sunt în o siguranță mult mai mare la bancă, decât la om acasă, unde prădătorii îi găsec și scot negreșit, câtă vreme banca nu îi ține banii în cassă, ci sau îi trimite mai departe, la un loc sigur, sau, îi dă împrumut, putându-i cere înapoi după trecerea primejdiei. Ba, s'a întâmplat, nu odată, că cel ce și-a scos banii dela bancă și i-a ținut acasă, a fost jefuit pe drum, când se întorcea dela bancă, sau de vecinii și sătenii răi, cari știau că omul cutare ascunde bani în ladă!

Nu mai pomenim de cazurile, când se dau banii prin sat, împrumut oricui, numai ca să fie dați. Câți nu ni s'a plâns de pierderi însemnate, pe urma acestor împrumuturi!

Să nu se uite mai cu seamă împrejurarea, că toate statele europene au încheiat, la Haga, o convenție, în virtutea căreia în caz de rășboi armatele străine nu-i iertat să prădeze băncile, iar dacă le prădează după încheierea păcii sunt datoare statele să dea despăgubire deplină, fie că au învins fie că au fost învinse. Așadar, numai la bănci sunt în siguranță desăvârșită paralele omului!!

Să nu se teamă nici datorășii. Băncile noastre nu vor fi silite să abzică creditele, și să ceară achitarea la scadență a capitalurilor împrumutate, tocmai fiindcă ele, după cum am arătat, sunt bănci solide, cari nu s'au încurcat în daraveri de speculă.

Vor face un mare bine interesului obștesc, preoții noștri, dacă, observând neliniștea în public vor sfătui de pe amvon pe săteni să urmeze povețele noastre, adăogând dâșii la ele experiențele lor bogate, în această chestie. Aceiaș rugare o avem și față de toți cărturarii și fruntașii noștri dela sate.

Tot ca să nu se agite zadarnic spiritele, guvernul maghiar și cel austriac, au făcut un lucru nemaipomenit în anele diplomatice, că deodată cu remiterea notei, au invitat în birourile lor pe redactorii ziarelor, și au dat publicității textul autentic al notei-ultimatum. Fantazia neștiutorilor se aprinde, a celor ce văd și aud realitatea, se astâmpără.

Să așteptăm deci și noi cu toată seriozitatea, demnitatea și linișea, cele ce o să urmeze. Până la rășboi mai e încă mult, foarte mult!

## Diferendul româno-bulgar.

— Dela colaboratorul nostru. —

București, 1 Iulie 1914.

Astăzi am avut o zi mai calmă.

Guvernul își da toată silința, ca să modereze tonul ziarelor și să liniștească opinia publică, a cărei enervare luase proporții.

La graniță, îngrămădirea de trupe, de o parte și de alta, pare a fi calmat pornirea nebunească a vecinilor noștri. Este drept, că, din când în când, se pun în circulație știri din cele mai alarmante.

Ciocniri au anunțat ziarele și ieri, dar s'au desmintit; ultima, de care s'a vorbit în edițiile de astăzi seară ale ziarelor, a avut loc în apropiere de Turtucaia, în dreptul pichetului Nr. 50. Ea a fost provocată, ca și cele de până acum, tot de către Bulgari. S'a terminat cu rănirea unuia din ai lor.

Peste tot se simte un început de discordare.

Se fie liniștea, care precede furtunii?

Multă lume o crede, și nu fără dreptate, date fiind îngrămădirile neconținute de noui și de noui trupe, care le fac Bulgarii.

Dacă nu au gânduri de provocațiune, la ce atâtea trupe?

De altă parte, aici s'a format convingerea, că incidentele dela frontieră provocate de Bulgari, sunt în legătură cu anumite combinațiuni războinice din afară de Bulgaria.

S'a vorbit și se vorbește de o mână străină, care, cu sau fără știrea guvernului bulgar, eu cred că mai de grabă cu știrea lui, trage sforile în Bulgaria.

Acea mână străină, cum desigur cetitorii „Românului”, au bănuț'o, este Austria (?? N. Red.)

Aici se urmărește de aproape evoluția provocărilor bulgare, și pare a se stabili o conexiune strânsă între diferitele ei întorsături și desvoltarea relațiilor austro-sârbe.

De ieri însă, din Austria, ne vin știri foar-

te alarmante. Ziarele scriu, că stăm la doi pași de război cu Austria (??? N. Red.) Aceste vești sunt un nou element de mare neliniște în afacerea cu Bulgaria, care cum am spus, continuă să îngrămădească trupe.

\*

În tot cazul pe ziua de azi tonul ziarelor a scăzut. La graniță este mai mult liniște. Presa din Sofia de asemenea a devenit foarte cuminte și începe să dea lecții de moderație presei din România. Se ferește mult de comentarii, în schimb însă denaturează faptele în chipul cel mai fantastic, care e și cel mai favorabil Bulgariei.

Cine are mai mult de lucru, este diplomația. Între București și Sofia este un schimb de telegrame foarte viu.

Aci România are de luptat cu un dușman foarte îndărătnic, un dușman, care nu se dă în lături, dela afirmarea nici unui neadevăr, când e vorba să-și ușureze situația.

Fată de seria de incidente, ce s'au desfășurat, tactica diplomației bulgare constă în a-le separa în două.

Pe când atacurile, pe cari le-au dat, prin surprindere, ai lor și cari au dat loc la mai multe victime românești, le declară, ca fiind întâmplătoare, incidentul din 4 c., dela Turc Șmil, voesc să-l considere ca un atac premeditat al trupelor române.

Pentru a-și susține teza lor, foarte șubrează, Bulgarii au fost siliți să inventeze o întreagă poveste, din care se vede că nu le lipsește imaginația când sunt interesele lor în joc.

Iată această poveste așa cum este cuprinsă în protocolul anchetei bulgare, apărut în ziarul „Utro” cu data de 8 Iulie, de unde o luăm și noi.

### „Pregătirile românești”!

„La 4 c. ziua, înaintea incidentului un automobil militar român a făcut ocolul pichetelor române vizitând postul român nr. 56, așezat în fața postului nostru nr. 8., precum și cele vecine cu nr. 55 și 57. Militarii, ce se găseau în lăuntru, se opriau la posturile române și dădeau anumite instrucții. În aceeași zi la postul nr. 56 au fost aduse arme.

### Ocuparea înălțimilor.

În apropierea postului bulgar se găsește înălțime. Fără ca grănicerii noștri să bănuiască ceva, Românii, între ceasurile 11 și 12 se urcă în nr. de 40, și trag o salvă de gloanțe împotriva sentinței noastre, H. Ivanoff, pe care l-au ucis. După aceea au început să tragă pichet crezând că în lăuntru dorm soldații gardă, pe care i-ar fi lăsat morți dacă din fața cire ei, în seara aceea, nu s'ar fi culcat în fața într'o poiană. Armele soldaților cari dormeau afară, erau în lăuntru pichetului. De data ce soldații au auzit zgomotul de pușcă s'au repezit să-și ia armele. Înainte de a intra în pichet au văzut împușcat și pe sergentul postului și soldatul (așa dar acesta nu dormea în poiană N. A.) Kiro Neanoff, iar soldatul Filip Todorof a reușit să scape, rănit, în dealurile vecine. Cei doi soldați rămași au trebuit să fugă, în fața importantelor forțe românești.

Românii au intrat în post, au răsturnat tot ce au luat toate puștile și munițiile găsite și au rămas fuit tot ce au găsit pe corpul soldaților morți.

Aesta este romanul bulgăresc, care se vede că bește nu numai de realitatea faptelor, pe care le are urme numeroase, le restabilesc, așa cum s'a întâmplat petrecut, ci nu poate să reziste nici la cea mai mică analiză.

Cum tocmai în seara aceea soldații bulgari să doarmă afară și fără arme? De ce să doarmă fără arme? Și cum numai unii să doarmă în colo, iar alții în pichet?

Acestea sunt chestiuni, cari le va elucida diplomația. Adevărul, evident chiar din cele ce spun Bulgarii, este, că premeditarea a fost de partea lor. Ei știau, că la acest post soldații noștri nu aveau toți arme, deoarece în seara aceea fuseseră furate de unul dintre ei, de originea greacă, care s'a dus cu ele în Bulgaria. Deci o parte din soldații lor au eșit noaptea din pichet a fost, nu ca să doarmă fără arme, ci pentru alte scopuri. Din fericire, Dumnezeu nu i-a ajutat, căci de astădată nici ai noștri nu dormeau. Ba aveau ordin, ca să nu se mai lase măcelăriți și să răspundă.

Acest ordin, care a permis soldaților noștri de a nu se lăsa măcelăriți, îl numesc Bulgarii — premeditare.

## Un nou institut de cultură românească.

De Dr. C. Pavel.

Zilele trecute s'a așezat piatra fundamentală a noului seminar gr.-cat. românesc din Oradea-mare. Îl Sa episcopul Radu, încunjurat de înalțul cler, în prezența unui numeros public, cu ochi scâlțați în lacrimi de bucurie, a sfințit și pecetluit temelile noului institut spre luminarea și întărirea neamului românesc, dând în aceeași vreme înălțătoare expresie sentimentelor de cari este stăpânit în ziua, când, cu vrerea Celui de sus, prin Dânsul se înfăptuiește visul și dorințele atâtor glorioși înaintași din scaunul ce cu mila lui Dumnezeu îl ocupă.

Pentru unul ce cunoaște istoria bisericii românești și în special trecutul eparhiei oradane, încopciată de episcopia latină cu atâtea fire nefirești și străine de sufletul nostru, fapta săvârșită în ziua de 9 Iulie înseamnă începătura unor vremi de ridicare și întărire a culturii noastre aici la hotarele cele mai îndepărtate ale graiului românesc. Este ziua în care se desăvârșește — așa cum vrea Dumnezeu — legătura cea adevărată între viața și între biserică noastră cea românească.

De azi înainte sub temelile acestui institut își doarme somnul urit și hădos o epocă întreagă din istoria diecezei oradane și tot în a-

ceeaș vreme pe aceste temelii, ce despart două lumi, se clădește un viitor cu alte îndrumări ce privește educația clerului nostru, îndrumări reclamate de marele strigăt al vremurilor biruitoare a tot ce-i stavilă artificială în mersul evolutiv al unui popor.

Puterea expansivă a marilor și eternelor adevăruri ce determină menirea fieștecărui om și pe urmă a fieștecărui popor, — ce-i drept — de azi pe mâne se poate înzăvori. Faptul acesta însă nu înseamnă că în aceeaș vreme puterea aceasta s'ar și perde. Dimpotrivă ea se adună în marele rezervoriu de energie al unui neam. Dela o vreme, la suflarea vie a vieții, această putere prinde a se mișca; la început în ondulații haotice apoi din ce în ce mai convulsive, până ce străbate la suprafață sdrobind zăgăzurile puse de interesele poștei de stăpânire a omului asupra omului.

Aceste legi veșnice adese se manifestă în mod neașteptat și surprinzător. Uneori prin mari zguduiri de stat, altădată prin ființele cele simple și nevinovate.

Cetitorii acestui ziar își vor reaminti dosarul afacerii teologilor români dela institutul catolic din Oradea.

Sub impresia celor dintâi clipe ce ne-au adus spre știre verdictul rectorului dela acel institut, mi-am impus cele mai stricte rezerve. Am tăcut nu cumva zguduirea sufletească în lucrarea ei

cea dintâi să-mi împingă condeiul pe panta pînă povățuitoare a patimei răscolite și astfel afacere atât de vitală pentru cultura și biserică noastră, să fie dela început tratată într'un mod lipsit de adevăratul profil istoric al chestiunii și vrednic mai de aproape de o senzație de levard.

Cazul tinerilor noștri dela Oradea n'a fost vre-o eșire de natura unor învăpăieri juvenile. Și n'a fost nici sporadic. El a fost cel din urmă ochiu în lanțul pătimirii noastre de peste un veac și mai bine, dela acel nenorocit vot separat din 11 Decembrie 1792.

Deja anonimul biograf al episcopului nostru mulțumit Vulcan ne spune, că acest episcop a intrat de multe ori pe rectorul seminarului catolic pentru tratarea lui cea dârză și neumană, care împărtășia tinerimea română încăpută în mâinile lui.

Mai târziu, prin anii cincizeci din sută trecută, deja și rectorul dela Sfânta-Barbara din Viena, căpătase pofta de a face oareșcare ședinte în jurul său, pe tema teologilor români. Pentru șirea grabnică și neșovăitoare din partea episcopului Vasile Baron de Erdélyi, impuse și pentru mosul Sembratowitz trebui să părăsească postul de rector.

În era constituțională șicanele continuă a toate seminarele pe unde se pripășiau studenții noștri în teologie.

A descrie înțepările zilnice, gesturile d-

# Ultimatul către Serbia.

**Textul ultimatului. — Comentarul contelui Tisza. — Textul notei către puteri. — Efectul ultimatului în Belgrad.**

Pe lângă la orele 10.30 contele Tisza a invitat în cabinetul său pe redactorii responsabili dela diferite ziare din capitală pentru a le comunica textul autentic al ultimatului, redactat, după cum se știe, de însuși contele Tisza. Același lucru îl făcuse, în Viena, primul ministru Stürgkh. Primul ministru a rugat ziarele să rețină la comentare din partea lor.

Textul nostru n'a putut fi avizat la ora obișnuită (aproximativ) din pricina ciclului, ce s'a deslăntuit în capitală. Înspre orele 2 am fost avizați, dar ziarul era închis pe atunci.

La ordinul guvernului său, ambasadorul austriac din Viena, a făcut în 31 Martie 1909, ultimatul cesaro-regesc următoarea declara-

„Serbia recunoaște, că anexarea Bosniei și Hertegovinei, devenită fapt împlinit, nu, vatămă interesele Serbiei; dreptatea se va acomoda ori căreia hotărâri, ce-o vor aduce puterile în legătură cu articolul XXV al tratatului dela Berlin.

Cedând sfatului marilor puteri, Serbia de acum începând se îndatorează, să părăsească atitudinea de împotrivire și de protestare manifestată față de anexiunea din toamna trecută și pe lângă aceasta se îndatorește a schimba direcția politice, ce-a urmat până în prezent față de monarhie, trăind în viitor în bune relațiuni de vecinătate”.

„Față cu aceste declarații însă istoria ultimilor ani, mai ales dureroasa tragedie din 28 Iunie 1914, dovedește o mișcare agitatrice existentă în Serbia, care are scopul de a smulge anumite teritorii, cari aparțin monarhiei austro-ungare. Această mișcare, născută pe lângă deplina încredință a guvernului sârbesc, se manifestează în fapte teroristice, în crime de atentate și în asasinări.

Guvernul regal sârbesc în loc de a-și îndeplini promisiunile sârbărești, ce le dase în declarația din 31 Martie 1909, n'a făcut nimic pentru împiedecarea acestei mișcări.

„Pasiv, a răbdat activitatea criminală îndreptată în contra monarhiei a diferitelor societăți de asociații, tonul destrănat al ziaristice, gloriolarea publică a atentatorilor, conlucrarea ofițerilor și oficianților în acțiunile agitatrice, propaganda nesănătoasă pe terenul instrucției publice, a răbdat pasiv, în sfârșit, toate acele demonstrații cari au putut îndemna populația

sârbească la ură în contra monarhiei și la desprețuirea instituțiilor acesteia.

Toleranța aceasta culpabilă a guvernului regesc sârbesc n'a încetat nici atunci, când atențatul din 28 Iunie a documentat înaintea întregii lumi tristețea-i consecvențe.

Din mărturisirea săvârșitorilor atentatului din 28 Iunie reiese, că asasinul dela Sarajevo s'a hotărât în Belgrad, asasinul au căpătat bombe și armele dela ofițeri și funcționari ai societății „Narodna Obrana” și în sfârșit, că șefii ofițerilor de graniță sârbești au pregătit și mijlocit trecerea peste granița a criminalilor și transportarea armelor.

Aceste rezultate ale cercetării aduc în imposibilitate pe guvernul cesaro-crăiesc, să persevereze mai departe pe lângă acel punct de vedere pacinic, pe care l'a arătat ani de-a rândul față cu machinațiunile săvârșite pe teritoriul monarhiei. Din contra aceste rezultate sunt un imperativ categoric, ca să pună capăt mișcărilor culpabile, cari în continuu amenință monarhia.

Spre acest scop guvernul cesaro-crăiesc e silit, să provoace guvernul sârbesc ca acesta să facă declarația oficială, că desaproabă propaganda contra monarhiei austro-ungare, adică toate acele curente, cari nizuiesc spre smulgerea anumitor teritorii ale monarhiei și să-și ia însărcinarea, de-a pune capăt cu toate mijloacele, ce-i stau la dispoziție, acestei propagande culpabile și terorizatoare.

Spre acest scop, dând o formă sărbătorească însărcinării sale, guvernul regesc sârbesc va publica pe pagina primă a numărului din 26 (13) Iulie a foaiei oficiale următoarea declarație:

„Guvernul regesc sârbesc desaproabă propaganda îndreptată în contra monarhiei austro-ungare, va să zică toate acele curente, cari tind să deslipească anumite teritorii, ce se țin de monarhia austro-ungară și regretă sincer consecvențele dureroase ale acestor uneltiri culpabile.

Guvernul regesc sârbesc regretă, că ofițeri și funcționari sârbi au luat parte în această propagandă și prin aceasta au turburat acele relațiuni bune de vecinătate, la cari s'a îndatorat oficios în declarația sa din 31 Martie 1909 guvernul regal sârbesc.

Guvernul regesc desaproabă și respinge dela sine ori ce cuget sau tentativă de a se amesteca în soarta locuitorilor din ori ce parte a Austro-Ungariei și-și ține de datorință, ca să admonizeze serios pe ofițeri, funcționari și întregă populația regatului, că pe viitor va precede cu cea mai mare strictețe față de toți aceia, cari ar fi părtași în aceste uneltiri, pe cari se va nizuși cu cea mai mare severitate să le înlăture, respective să ia măsurile de rețorziune”.

Această declarație totodată se va aduce la cunoștință armatei, în ordinul de zi al Maj. Sale și se va publica în foaia oficială a armatei.

Pe lângă acestea se îndatorează guvernul regesc sârbesc:

1. De-a împiedeca ori ce tipăritură, care atâță ura și disprețul în contra monarhiei și a cărei tendință generală e atacarea integrității teritoriului aceleia;

2. de-a disolva numai decât societatea numită „Narodna Obrana”, confiscând toate mijloacele propagandei și de-a proceda asemenea cu ori ce astfel de asociație și organizație, care face propagandă în contra monarhiei austro-ungare; guvernul regesc se va îngriji, ca societățile disolvate să nu-și poată continua activitatea sub alt nume și sub alte forme;

3. de-a elimina din instrucția publică sârbească și anume atât din corpul didactic cât și din obiectele de învățământ toate acele, ce lătesc propaganda antiaustro-ungară, și tot ce e potrivit spre aceasta;

4. de-a îndepărta din armată și din oficiile de stat pe toți acei ofițeri și funcționari, cari sunt părtași la propaganda contra monarhiei austro-ungare; guvernul cesaro-crăiesc își susține dreptul, să comunice guvernului crăiesc numele și faptele acestora;

5. de-a se învoi, ca guvernul cesaro-regesc să ajute în Serbia prin organele sale înăbușirea acestor mișcări agitatrice îndreptate în contra vătămării integrității teritoriale a monarhiei;

6. de-a porni cercetare disciplinară în contra părtașilor conjurației din 28 Iunie, cari se află pe teritor sârb. În urmărirea acestora vor lua parte și trimișii guvernului cesaro-regesc;

7. de-a aresta la moment pe majorul Tankosici Vrija și pe pretinsul Ciganovici Milan funcționar de stat, cari sunt compromiși în urma cercetărilor din Sarajevo;

8. de-a lua măsuri efective și a împiedeca conlucrarea factorilor oficiali sârbi întru furisarea prin contrabandă a armelor și materiilor explozive peste hotar. Deci va scoate din serviciu și va pedepsi aspru pe grănicerii dela Sa-

reținătoare și toate fazele de înăcrare sufletească prin care trebuia să treacă lumea de gândire și simțire a tinerimii noastre în seminarele catolice, tocmai acolo unde avea să-și deschidă mintea și inima pentru idealurile propovăduite de Cel ce pace și dragoste a adus în lumea aceasta, și-ar trebui obiectivitatea și culorile lui Doctojevskij.

Să vedem însă cum s'a crescut până acum o mare parte din preoțimea noastră. — Născut în Sătmar, Sabolci ori prin părțile de miază-noapte ale Bihorului, termină gimnaziul din Oradea. Careii-mari, Sătmar ori Baia-mare. E fapt incontestabil că tinerimea noastră nicăiri nu-i tratată atât de neomenos, ca în școlile călugărilor catolici. După opt ani de zile băietii noștri devin apatici și socotesc, că batjocura deja este un atribut inofensiv al ființei lor de români. Absolvind liceul e primit de cleric la Oradea și ca atare e dispus pentru seminarul din Ungvár, Sătmar, Strigon, Budapesta ori Oradea-mare.

Dar băgați bine de seamă, că clericul nostru după patru ani termină cursurile teologice, a învățat binisor, și ca mâne e trimis la parohie, dar carte românească încă n'a văzut. Băiatului acestuia încă nu i s'a vorbit despre ceea ce trebuie să fie ca viitor preot al unui popor, care pe lângă mângăierea molitvelnicului, dela preot cere și alte îndrumări. În schimb aduce cu sine în viață toate stafiile unei atmosfere nesatioase, flecarite și intrigante, drept semn, că a crescut în cele mai înfloritoare pepiniere

ale acestor boli. A mai învățat a-și freca mâinile prea cuvioș, a călca din pod și a tuși pe podoabe, de cumva mai târziu are rând și modru.

Ba unii mergeau până de își transformau chiar și fața după tipicul latin, răzându-și barba și mustețile, podoabele bărbăției, ca mai apoi, coala când va avea să se ițească și să urce scările episcopului și ale capitului latin, după vre-o parohie de sub patronat, să apară și mal tare că-i de-a lor. Ba am avut și de aceia ce se simțiau onorați de-a vorbi stricat și împetriștat limba românească.

Cine ar fi acum în măsură să pătrundă în lumea de gândire a unui preot de ăsta care, el și în liceu, și în seminar a crescut într'o atmosferă îmbăxită de toate umbrele umilirii, nelcrederii în sine și ale înstrăinării de cultura ce i se cere. De aici atât amar de ființe fără ținută pronunțată, atât amar de jumătăți nesigure neavând nimic temeinic nici în cap nici în inimă.

Era o vreme când în loc să ne vedem de nevoile noastre, ai noștri țineau să dea lecții catolicismului unguresc. Și precum articolele din Magyar Allam au împăturat visurile canonicului Lauran, tot astfel și nouă prea marea noastră aprindere de călcăi după cei cu „pax” pe buze, ne-a adus binemeritata și în aceeași vreme binevenita desiluzionare față de pușavii chirasieri ai sfântului feudalism ascums sub masca politice evanghelice.

Prea ne trebăluiam pe lângă dumnealor și era timpul suprem, ca să ne dăm seamă de

ceea ce suntem și trebuie să fim, dacă voim să susținem rostul cultural al bisericăi noastre.

În chipul acesta se poate întâmpla că de aci înainte nu vom fi așa de agreabili, se poate întâmpla și aceea că nu vom mai fi invitați la cele agape grecești; că nu vom mai fi niște hăltași și tiraliori simpatici, ca până acum, dar de bună seamă vom fi mai respectați. — Zic, mai respectați, pentrucă, eu unul, și cu mine cei de un gust mai apusean, mai subțire, nu în scoaterea tinerimei noastre pentru care faptă ne bucurăm, ci în felul, cum a purces acel rectorat față de vicarul sf. episcopii gr.-cat. române de Oradea-mare, vedem jignirea și disprețul-reia noastră.

Vechea noastră lozincă înflorită cu fel de fel de înțelepciuni despre vasul de oțet, despre llingura de miere și despre cel cap plecat — vrtuți bune de capitalizat pentru unii — ne primejduiră demnitatea până la cel mai balcanic tratament din partea mult dădăcitului șef în partibus infidelium. Nu ne tăiară capul — ce-i drept — dar ne înfășară de guler.

Trebuie însă să le fim adânc mulțamitori pentru această binevenită lecție. Acum suntem în deplina măsură de a cunoaște adevăratul spirit al mult trâmbițatei „politice evanghelice”, — vorba lui Zichy, bătrânul.

Dar să vedem ce are la bază această politică evanghelică?

Ideile liberale — în înțelesul politice dela noi — pe la sfârșitul veacului apus, zdrunc-



bac și Hosnica, cari au ușurat trecerea hotarului asasinilor dela Sarajevo;

9. de-a da lămuriri guvernului cesaro-crăiesc referitor la declarațiile funcționarilor înalți sârbi aflători atât în Serbia cât și în afară de hotarele regatului, cari funcționari n'au pregetat a se exprima în contra monarhiei în interviurile lor date cu ocaziunea atentatului;

10. de-a anunța fără amânare guvernul cesaro-regesc despre efectuarea celor înșirate mai sus.

Guvernul cesaro-crăiesc așteaptă răspunsul guvernului regesc până la cel mai târziu Sâmbătă, 25 I. c. la 6 ore seara.

#### Memorandum!

Nota e însoțită de lista de mai la vale, care cuprinde în 5 puncte rezultatele instrucției din Serajevo privitoare la slujbașii amintiți în punctele 7 și 8 ale notei:

Instrucția pornită de către tribunalul din Serajevo a constatat și până acum următoarele:

1. Planul de a-l omori pe arhiducele Francisc Ferdinand cu prilejul petrecerii lui la Serajevo, a fost făurit în Belgrad de către **Gavrilo Prințip, Nedeljko Cabrinovici**, afirmativul **Milan Ciganovici** și **Trifko Grabez**, în complicitate cu majorul **Voia Tancoșici**.

2. Cele 6 bombe și 4 revolve — browning împreună cu armele folosite de criminali la săvârșirea atentatului le-a câștigat și le-a dat în Belgrad lui Prințip, Cabrinovici și Grabes, afirmativul Milan Ciganovici și majorul Tancoșici.

3. Bombele sunt granate de mână din depozitul de arme al armatei sârbești din Craguievat.

4. Pentru a asigura reușita atentatului Ciganovici a instruit pe Prințip, Cabrinovici și Grabes în manuirea granatelor și a dat lecții de tragere la tir cu revolvele lui Prințip și lui Grabes în pădurea de lângă câmpul de tir Topshider.

5. Ciganovici, pentru ca să facă posibilă trecerea peste granița Bosniei și Herțegovinei lui Prințip, Cabrinovici și Grabes și furișarea armelor, a organizat un întreg sistem de transportare pe furis. Criminalii au trecut cu armele lor pe teritoriul Bosniei și Herțegovinei cu ajutorul căpitanilor de graniță din Sabat (Rade Popovici) și Losnița, precum și a funcționarului dela oficiul de vamă Rudivoi Grbici și a mai multor particulari.

#### Comentariul primului ministru.

Contele Tisza aducând la cunoștință nota

monarhiei reprezentanților presei din capitală, a adăugat următorul comentariu:

„Astăzi (Joi) la 6 ore după amiazi, reprezentantul Austro-Ungariei la Belgrad a predat nota monarhiei ministrului de finanțe Patșu, în absența primului ministru Pașici.

Nota nu trebuie însoțită de multe explicații, intru cât cuprinde motivele cari au determinat pașul acesta. Monarhia a amânat trimiterea notei până când în urma cercetărilor s'a putut constata cu oareșcare certitudine unele împrejurări rezultate din fapte concrete, cari în orice caz dovedesc că guvernul sârbesc a neglijat inspecția care trebuia să o exercite în urma raporturilor noastre de buni vecini și pentru care își luase obligament solemn față de monarhie. Rezultatul acestei întârzieri pe de o parte e că acum putem porni pe bază pozitivă; pe de altă parte s'a evidențiat în fața lumii întregi, că nu consternația provocată de atentat, ci chibzuirea calmă și temeinică a situației și a rezultatelor obținute — ne-a determinat la pașul acesta.

Negreșit, pașul e foarte energic și serios, dar din aceasta încă nu se poate deduce cu siguranță războiul, căci de fapt tot ce se pretinde dela guvernul sârbesc, anume ca să pună capăt acelor conspirații criminale și să dea satisfacție cuvenită pentru declarațiile făcute de unele persoane marcante din corpul diplomatic al Serbiei — cecece între împrejurări similare e o îndatorire spontană a fiecărui stat, care vrea să mențină pace și raporturi bune cu statul învecinat. Prin urmare tot ce pretindem în notă dela Sârbia, e o cerere pe care împlinind-o își face numai datoria față de sine și de celelalte state.

Imprejurarea că acceptarea acestui punct de vedere e legată de anumite formalități, anume ca guvernul sârbesc să facă declarații solemne — bine înțeles e evidențierea faptului că guvernul sârbesc a mai făcut în 1909 o astfel de declarație, a cărei repetare și confirmare într-o formă hotărâtă e absolut necesară în urma evenimentelor regretabile din urmă. Chiar din cauza că tot ce cerem de fapt e numai o datorie elementară a unui stat față de celalalt, acest demers diplomatic nu mai poate forma obiect pentru negocieri ori schimb de vederi ulterioare. Guvernul sârbesc să hotărască: e dispus, ori nu să satisfacă aceste pretensiuni, cari însă nu mai pot fi discutate mai departe.

Mâne va fi comunicată și puterilor signatara nota însoțită de explicațiile corespunzătoare”.

#### Circulara către puteri.

Reprezentanții monarhiei la marile puteri au primit astăzi înainte de amiază următoarea circulară,

care au remis-o ministerelor de externe respective:

„Guvernul imp. și reg. a fost nevoit să remită guvernului sârbesc, prin reprezentantul său la Belgrad, următoarea notă care urmează nota cu anexele, apoi continuă”.

Astfel stând lucrurile, guvernul imp. și reg. s'a văzut nevoit să facă de urgență un pas nou, constrângând guvernul sârbesc să ia capăt astorfel de mișcări.

Guvernul imp. și reg. e convins că când acest pas, e de perfect acord cu celelalte națiuni civilizate. Guvernul imp. și reg. crede că nu se poate permite ca regiunea să devină armă, de care se poate uza în teamă de pedeapsă și că pacea Europei e compromisă astfel de uneltiri pornite din Belgrad.

Pentru susținerea celor expuse guvernul imp. și reg. prin ministrul său de externe a elaborat un dosar, care explică paganda sârbească și legătura ei cu atentatul. (ss) **Berchtold**

#### Impresia în Sârbia.

Agenția telegrafică din Petersburg anunță oficial că guvernele Rusiei și Franței protestează împotriva demersului monarhiei la Belgrad, care jignește independența Sârbiei. Această admonestație a celor două mari puteri aliate a provocat însuflețire de nedescris în Sârbia și publicul face manifestații la cele două consulate.

De relevat că acest protest a sosit la Belgrad cu două ore înainte de nota monarhiei, carei conținut astfel a fost cunoscut mai înainte, producând consternație generală.

Toate ziarele sârbești au apărut în ediție specială; spiritele sunt agitate la extrem. Altcum legătura telefonică directă Belgrad-Budapesta, a fost întreruptă. Astăzi la amiază s'a răspândit știrea că garnizoana din Belgrad două corupuri de armată sârbești au fost mobilizate. În toată Sârbia se pronunță curentul războinic.

Astănoapte principele moștenitor a convocat de urgență consiliu de coroană. Despre demersul monarhiei și dispozițiile luate în consiliu, a fost anunțat telegrafic regele Petru care de prezent se curează în străinătate. Astăzi în zori a sosit în Belgrad și primul ministru Pașici, care călătoria în interiorul țării. S'a nădăjduiește imediat în consiliu de miniștri.

În urma agitației războinice din Belgrad, miliile supușilor austro-ungari s'au refugiat în Zimony, de teama unui măcel.

#### Anunțarea demersului în cameră.

Gravitatea situației a creat în ședința azi un fel de armistițiu între partidele opoziționale și guvern, încât la sfârșitul ședinței opoziția și guvernamentalii își aplaudau împrumutul oratorii. După deschiderea ședinței primul ministru a anunțat camerei demersul monarhiei față de guvernul sârbesc cu următoarele cuvinte:

On. cameră! După cum ve-ți fi cetit de știrile gur în ziare, ambasadorul monarhiei din Belgrad a prezentat ieri după amiază o notă guvernului sârbesc, în care sunt formulate pretenziunile monarhiei față de Sârbia. Trebuie să ne gîndim înainte de toate că aceasta notă va fi înțelegită prin o circulară către puteri, prin care li se face cunoscut conținutul textului notei, notă care du-se totodată că le stă la dispoziție și dosarul instrucției. Cred că nu mai e lipsă să motivez să lămuresc acest pas. Am așteptat până când instrucția va limpezi toate circumstanțele întregii stare faptică. Fiecine poate vedea că nu ne-a îndemnat la acest pas patima sau o voință justă, ci ne-am hotărât să-l facem după cercetare și cumpănire rece. Acest pas fără îndoială poate avea consecințe grave dar cred că nu mai e necesar să accentuez că monarhia n'a luat o atitudine agresivă față de Sârbia. Răbdarea noastră a mers până la extrem, și a trebuit să pășim față cu unele apariții. Pasul pe care l'am făcut nu e provocator, nu e războinic, împlinirea celor cuprinse în notă e o datorie față de vecinului și dela împlinirea acestei datorii Sârbia nu se poate retrage. O trăgănare prin tratative îndelungate nu poate avea loc. Prin această circulară se explică termenul scurt și forma notă

nară de-a binele situația bisericii catolice din patrie.

În confuzia și zăpăceala ce urmează pășeste contele Ferdinand Zichy și pune temelile politice reacționare catolice. Simțind anume trebuința unei platforme de existență mai reală a catolicismului, mai apropiată de spiritul democratic al vremii, — înjgheabă un partid politic, pe care de dragul lumii nouă îl tratează: *partid popular*.

Pe semne ai gândi ca prin acest partid oamenii noștri pun în lucrare cine știe ce idei mântuitoare, democratice sociale și umanitare.

Lumea se aștepta să vadă munca lui Görres și a lui Novalis de pe vremea romantismului german, sau pe cea a lui O'Connell din Irlanda. Unii așteptau o înrodire a gândirii creștinești și catolice așa cum aceasta s'a desprins din activitatea creștinească și umanitară a royalistilor francezi începând dela *Montalembert* până azi la contele *De Mun*. De unde!

Mișcarea catolică pornită de Zichy, era să fie așezată pe acele principii social-creștinești, ca și aceea a catolicilor din imperiul german.

Zichy intru toate a ținut să descopere pe *Windhorts*. Însă deja la câțiva ani dela înjghebarea mult alarmatului partid, decopiarea porni tocmai anapoda.

Partidul lui Windhorst are la temelie adevărate principii creștinești și democratice și în lucrarea lui pe o linie de consecvență inexorabilă,

acest partid, *centrum*-ul german, azi e cel mai puternic factor politic din *Reichstag*.

Din contră partidul lui Zichy, partidul popular catolic, azi e o *trâmbă hârbită* ce an de an își ușorează programul cu câte un punct, (revizie ș. c. l.) ce-i îngreunează sborul către putere. Și astăzi din popular, — acest partid a devenit feudal și din democrat, șovinist. Cu toții ne reamintim încă ținuta lui Rakovszky față de oamenii noștri.

Aceasta este politica evanghelică, ale cărei gratificări le simțirăm și noi, cei buni de epitropisit până acum, prin gura unuia din mântuitorii ei dela Orade.

Noi plecăm, dar nu uitați, că vai de viața acelor instituțiuni cari nu pot sta cu ochii deschși în fața vremilor.

Așa cum puturăm, noi am sosit acasă și avem ferma nădejde că noul seminar este numai etapa cea dintâi în nizuințele noastre de-a deveni stăpâni și peste instrucția teologilor noștri. Celuia ce a deschis una dintre cele mai frumoase pagini în istoria eparhiei de Dumnezeu păzite a Orăzii-mari, dorind îi dorim, ca să se învrednicească a deschide și pe cea de a doua, întărind prin munca Sa de mare apostol al unuia neam, rostul bisericii care ne-a determinat viața și care ne-a desvilit ființa și sufletul în fața istoriei.

neasteptate a exportului grâului, căci exportul într-o singură lună întrece de zece ori exportul întregului an 1913.

În adevăr, în monarhia dunăreană domnește o lipsă de grâu cum n'a mai fost de un mare număr de ani. În consecință, Austro-Ungaria este silită să importe, până la recolta acestui an câteva milioane chintale grâu străin, căci producția țării nu poate acoperi nevoile nici proximitativ. Dacă deci, din aceste motive se ridică în Austro-Ungaria plângeri asupra creșterii exportului grâului german pe piețele austro-ungare, și se recomandă ca măsuri de apărare, introducerea sistemului de import al cerealelor după modelul german, atunci astfel de plângeri și propuneri sunt cu totul neîndreptățite. Dacă Austro-Ungaria, pentru a hrăni populația ei, este obligată prin producția ei insuficientă, să aducă cereale străine în mari cantități, atunci nu e îndreptățită să ia măsuri de apărare în contra importului. Îndată ce producția în monarhia dunăreană va fi în stare să satisfacă consumația interioară, va înceta deloc importul de grâu străin.

Aceasta o dovedește îndeajuns faptul că importul de grâu german în tot anul trecut a fost numai de 20.000 chintale.

**Uragan în Budapesta.** Ascară s'a deslănțit asupra capitalei un uragan teribil, care a ucis șapte oameni și a rănit grav alți 95. Vântul a luat coperișe de pe case, a smuls arbori, a rupt firele telefonice, cauzând peste tot pagube aproape un milion. Uraganul a venit subit o vreme frumoasă, încât a prins multe persoane pe stradă, astfel se explică numărul mare al victimelor. Trăznetul s'a descărcat mai de multe ori, din norocire tot în parafulgere. Ploaie a fost puțină. Azi abia s'au putut curăți străzile de dărâmături.

Uraganul a venit dela nord și a trecut peste Komárom, Szombathely și Szabadka, cauzând în tot parcursul pagube enorme și victime.

După cum anunță institutul meteorologic, uraganul a fost de categoria tornadourilor. Înainte de a erupe furtuna termometrul a arătat în capitală maximumul de căldură (33 C.) în anul acesta. Uraganul a fost numai un curent puternic, lat de câteva sute de metri. A avut o viteză de 40—50 metri pe secundă și a durat 6 minute.

**Un birou al comerțului exterior.** Sub înalta protecțiune a Majestății Sale Regina Mamă, a înființat în Amsterdam (Oudebrugsteeg 16) un birou al comerțului exterior, în scopul de a dezvolta relațiunile comerciale cu străinătatea, în mod gratuit, tuturor interesaiților, tot felul de informațiuni comerciale: adrese, expoziții de mostre, etc.

Firmele străine, cari doresc să importe diferite articole olandeze, or ar voi să introducă în Olanda articolele lor, se vor adresa direct biroului, dând și referințe case de bancă și firme bine cunoscute. Persoane particulare și biurouri particulare nu vor fi admise pentru referințe.

Pentru articolele ce se oferă Olandei, se vor trimite mostre sau cataloage, iar pentru articolele ce se vor cere din Olanda, se vor da amănunte complete.

Adresa biroului este: Bureau voor Handelslichtingen, Dir. O. Kamerlingh Onnes, Amsterdam.

Institutul diagnostic al Dr.-ului Kozma (aflător Budapesta VIII. Mária u. 30, la imediată apropiere

de clinica centrală. Casă privată cu grădină. Telefon urban József 42 08) e unicul institut în Ungaria, care se ocupă exclusiv cu constatarea diferitelor morburii mai grele și complicate ca: boale interne, de rinichi, de piept, venerice, urologice, boale femelești și de copii etc. Institutul pe lângă instalațiile și laboratoarele medicale mai are și 10 camere mobilate pentru pacienți deci foarte acomodat pentru publicul din provincie. Pentru boalele de piept și venerice institutul are secții separate.

Deslușiri și amănunte da cu plăcere direcțiunea institutului. Ko 2149.

**x În atențiunea bolnavilor! Balsamul Mittelmann pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, înțucirea scaunului, durerile de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3 ori pe zi, înainte de mâncare, câte o lingură cafea. Prețul 2 coroane. Pregătește și expediază: Eugen Mittelmann, farmacie la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyhíd-u. (Mi 1621)**

**CEL MAI BUN LOC DE RECREARE ÎN ARAD sunt scăzile dela Murăș „Neptun”.**

Buffet. — Scăzli calde de aer și soare. (Ne 2255.)

## CRONICA SPORTIVA

### DIN VITEJIILE CERCETAȘILOR FRANȚEI.

În sunetele de trompete și tobe, cercetașii Franței din al unsprezecelea arondisment — o ceată voioasă de copii și copilandri, între unsprezece și optsprezece ani, conduși de un comandant — pleacă, acum câteva zile, într'un marș de manevră, ca să deponă sentimentele lor de respect și admirație, la picioarele monumentului ridicat în amintirea luptătorilor dela 1870.

Se inserase de-a binelea iar cercetașii pășeau mândri și încrezători, ca niște mici eroi plecați să făptuiască cele mai mari isprăvi. Pe semne presimțeau că nu se vor întoarce înapoi, fără să fi dat dovadă că sunt vrednici să aplice cu succes principiile militare cu cari i-au familiarizat, șefii lor.

O primă piedecă se și ivi în cale. Era numai preludivul evenimentului ce avea să se desfășoare la întoarcere. Coloana aceasta de vre-o șaiszeci de cercetași voioși și semeți se izbi piept la piept cu o droaie de indivizi suspecti, cari având aerul că-i supără șgomotul instrumentelor, manifestară nemulțămirea lor, prin șuerături și strigăte ostile.

Comandantul voind să împiedece orice incidente neplăcute, dădu ordin ca să înceteze fanfara și coloana își continuă marșul în liniște. Cuminența cercetașilor amuți îndrăzneala acelor indivizi, cari se jură însă că la întoarcere să-și bată joc, cum vor putea mai bine de voinicia tinerilor drumeți.

În adevăr, la înapoiere, cercetașii se loviră de aceiași ceată de nemernici, dar cari de data aceasta erau și mai obraznici și mai provocători. Se puseră în calea drumeților, le punea piedecă și aruncându-le fel de fel de ocări, nu-i lăsară să meargă înainte.

Comandantul ar fi vrut și de data asta să scape de această supărătoare întâlnire, fără prea multă tovarură și ordonă coloanei să se oprească și să facă reglementarul popas, pe care-l indica și ora.

Mica armată ascultă și pregătirile de campament începură, când deodată cu un ropot de strigăte, de urlete și huiduieli căzu deasupra capetelor lor, o ploaie de pietre.

Un asemenea atac nedemn nu putea fi trecut cu vederea de niște viteji, chiar când ei nu au decât unsprezece ani. Erau ceasurile opt, se inserase de-abinelea și drumul pustiu. Nici un ajutor nu putea veni de nicăiri și vreme nu mai era de pierdut, dacă nu voiau ca în cartea cercetașilor Franței, să se scrie o pagină de rușinoasă lașitate.

Într'o clipeală hotărârea fu luată. Se dădu comanda și mica armată înșirându-se în coloană de atac se năpusti asupra inamicului înarmată cu trompetele, ba-

stoanele de escursie — ce se rupseră de spinările și capetele inamice — și cu micile securi de campament, cu cari ciopărtiră fără de milă în carne vie.

Ceata dușmană, care nu se aștepta la un asemenea atac, fu bătută și împrăștiată deocamdată în dezordine. Dar răii sunt solidari și răsar, ca din pământ în asemenea împrejurări. Sosiră ajutoare noi în tabăra dușmană și în noapte răsunară împușcături de pistoale îndreptate asupra copiilor.

Acum nu mai era de glumit. Viteaza armată a cercetașilor fu nevoită să bată în retragere și ascunzându-se pe după adăposturile naturale, ca la războiu, se îndreptară, sub ploaia gloanțelor inamice, spre jandarmeria cea mai apropiată. Acolo se făcu apelul. Toți răspunseră spre bucuria comandantului: prezent! Un singur rănit, caporalul trompotist Trey, căruia un glonte îi străpunsese șoldul drept. Și nici celelalte pierderi ale micii armate nu erau prea însemnate.

Douăsprezece bastoane și șase trompete rupte de capetele și spinările dușmanilor.

În tabăra adversară pierderile au fost mai simțitoare. Numeroși apași căzură răniți, tovarășii lor avuseră însă grijă de a-i ridica și face nevăzuți înainte ca agenții cicliști din Aubervilliers să sosească.

Când apărătorii ordinii sosiră n'au mai găsit pe câmpul de luptă și în urma fugărilor decât vre-o douăsprezece cașchete, trei veste sfâșiate, două revolve și o bucată de ureche.

Toate aceste obiecte sunt ținute de către comisarul de poliție d. Voinot, la dispoziția posesorilor, cari sunt rugați cu insistență să vie să le ridice, deoarece nu ține să le păstreze ca primele trofee de războiu ale armatei cercetașilor Franței.

## Ultima oră.

### SITUAȚIA ÎN ALBANIA.

Domnitorul Albaniei, după cum se anunță din Durazzo, a plecat azi la Valona, pentruca să-și câștige o orientare asupra situației de acolo. Se afirmă că Epiroții ar fi amenințat că vor ataca și vor jefui orașele Delvino și Argyrocastro. Comisiunea internațională a protestat împotriva acestor banditisme și a celorlalte atrocități săvârșite la șeful guvernului provizor al Epiroților, Zografos, care însă aruncă bănuiala asupra Albanezilor că ar fi săvârșit atrocitățile. Guvernul albanez a respins energic aceste acuze ale Epiroților.

### CĂLĂTORIA LUI PASICI.

Primul ministru al Sârbiei Pașici și-a întrerupt pe neașteptate turneul electoral și s'a întors azi dimineață pe neașteptate la Belgrad. Pașici nu va rămâne în Belgrad ci va pleca într'o călătorie prin străinătate iar în locul lui va conduce afacerile ministerului de externe ministrul de finanțe Paciu. Monitorul oficial sârbesc publică în numărul de azi un ucaz al regentului Alexandru, prin care ministrul Paciu e numit șef provizor al guvernului, cât timp va absenta primul ministru Pașici.

### M. SA RĂMÂNE PESTE VARĂ ÎN ISCHL.

Dupăcum se anunță din Ischl toate știrile despre plecarea monarhului din Ischl la Viena sunt pure combinații. M. Sa va petrece întreg sezonul de vară în castelul său din Ischl.

Azi înainte de ameazi monarhul l-a primit în audiență pe ministrul de interne austriac baronul Heynould, iar după ameazi la orele 4 pe ministrul de finanțe cav. de Bilinski.

### RĂSPUNSUL SÂRBIELI.

După cum se anunță din Belgrad din sursă bine informată, regentul Alexandru e aplicat pen-

**Dr. BALÁZS EMIL**  
institut pentru consultațiuni medicale,  
TIMIȘOARA-centru Palatul Dauerbach.

Operază și vindecă boli de piele și sexuale cu razele Röntgen  
Operarea polipilor și a altor formațiuni cu aceleași raze. Electroliză.  
Metode electrice de vindecare. Massage electrică. Vindecarea  
bolilor de beșică prin electricitate. Consultațiuni pentru ope-  
rare și boli de piele dela 8—9 ore a. m. și dela 2—5 p. m.  
Celor din provinci cărora se recere îngrijire mai îndelungată le  
stă la dispoziție camere confortate anume. (Ba 927—60)

tru o rezolvire pașnică a conflictului cu monarhia, ceea ce provoacă mare nemulțămire și multă amărăciune în cercurile oficiale, dar mai cu seamă în cele militare. Azi va avea loc un consiliu sub președinția regentului și probabil mâine la amiază sau mai târziu după amiază se va da răspuns la nota monarhiei.

După telegramele sosite din Belgrad la Paris în capitala sârbească încă nu s'a perdut speranța că războiul se va putea evita. Textul notei a provocat o mare deprimare și chiar elementele cele mai radicale sunt azi cu mult mai tăcute decât în zilele trecute. Trenurile sunt tixte de rezerviști. De altcum nu se mai neagă că se mobilizează armata.

Agentia telegrafică ungară anunță oficial că ambasadorul monarhiei la Belgrad baronul Glessl a primit instrucțiunea ca într-un câț n'ar primi până mâine la orele 6 seara un răspuns din partea guvernului sârbească că va împlini toate pretențiunile cuprinse în nota-ultimat, depun și fără nici o rezervă, să părăsească imediat cu întreg personalul ambasadă, capitala sârbească.

Azi seara contele Tisza și baronul Hazay au petrecut mai mult timp în clubul partidului muncii. Primul ministru a făcut declarații liniștitoare, asigurând că monarhia e depîn pregătită pentru toate eventualitățile.

Azi după amiază la orele 6 au avut loc în chioscul Hansli de pe cheul Dunării demonstrații împotriva Serbiei. Capela militară care zilnic concertează în fața acestui chiosc întonase marșul prințului Eugen. Publicul a izbucnit în ovății pentru dinastie, și demonstrații împotriva Serbiei, strigând: Să mergem la Belgrad!

Asemenea demonstrații anti-sârbești au avut loc azi după amiază și la cursele de cai din Baden lângă Viena.

În cercurile politice din Belgrad s'a răspândit azi vestea că Sârbia nu va da nici un răspuns la nota monarhiei și așa se va da motiv la ruperea relațiilor diplomatice dintre monarhie și Sârbia. S'au luat măsuri pentru evacuarea Belgradului, plecând trupele militare spre internul țării.

Cedând capitala armatei austro-ungare, guvernul sârbească speră că prin aceasta va provoca intervenția celorlalte mari puteri.

În Sârbia nu se cunoaște încă textul notei monarhiei, fiind ziarelor austro-ungare intrarea în Sârbia oprită de vre-o 5 zile, iar monitorul oficial sârbească a dat azi numai un scurt comunicat, că a sosit nota și că situația e foarte gravă!

Azi după amiază în jurul conacului s'a adunat o mare mulțime. La două ore după amiază se întrunise în conac consiliul de miniștri sub președinția regentului Alexandru și la orele 8 seara era încă tot împreună.

La orele 5 după amiază a avut loc în Petersburg consiliul de miniștri. După consiliul toți miniștri s'au dus în palatul țarului unde s'a întrunit consiliul de coroană în chestia ultimului monarhiei. Se afirmă că Sasanow ar lucra la o formulă prin care să se poată aplana conflictul dintre Sârbia și monarhie pe cale pașnică.

## Economie.

### Bursa de cereale din Budapesta.

(După 50 kgr.)

Grâu pe Octomvrie	13.90
Grâu pe Aprilie 1915	14.—
Secară pe Octomvrie	9.84
Ovăș pe Octomvrie	8.25
Porumb pe August	7.84
Porumb pe Maiu 1915	7.27

### POȘTA ADMINISTRATIEI.

Ioan Micu, Căpâlnaș. Am primit 7 cor. pentru abonament pe Quart. III a. c.

Ioan Ogrin, Vrani. Am primit 7 cor. în abonament până la 30 Septemvrie 1914.

Teodor Simoc, Avramul-sup. Am primit 14 cor. în abonament pe sem. II a. c.

Redactor responsabil: Constantin Sava

## Prospect.

### Internatul cel nou din Brașov

pentru elevii școalelor românești (gimnaziu, reale, comerciale) din Brașov s'a deschis în 1 Septembrie 1912.

Clădirea e impozantă, aproape de școală și are:

- sale spațioase și luminoase de dormit (cu paturi de fier, cu somieră și saltea).
  - sale luminoase de studiu.
  - sale separate de mâncare (sofragerii).
  - coridoare spațioase, închise, luminoase.
  - conduct de apă (din izvoare de munte).
  - local propriu de baie cu dușuri.
  - încălzire centrală (calorifer).
  - infirmirie (spital) în grădină.
  - grădină mare cu pomi.
  - cât mai curând: lumină electrică.
- Elevii internatului capătă:
- hrană bună și igienică.
  - sprijin la prepararea lecțiilor.
  - bale.
  - tratament medical.
  - supraveghere, lăsându-li-se însă peste zi și libertatea cuvenită.

Internatul e proprietatea școalelor și bucătăria se conduce în regie proprie.

Taxa de 1 elev e 700 cor. pe an și se plătește în 4 rate anticipative, eventual și lunar.

Condițiunile de primire. Cererea de primire se va da până în 15 Aug. n. și va fi însoțită de următoarele acte:

- ultimul testimoniu școlar.
- act de naștere.
- act de revaccinare (numai pentru elevii claselor I—IV. gimn. și reale.)
- atestat medical, că elevul e sănătos.
- declarațiune legală, că părinții se supun normelor cuprinse în regulamentul internatului și admit în caz de proces competența judecătorească din Brașov.

Fiecăre elev va aduce cu sine:

- 6 cămăși de zi.
- 4 cămăși de noapte.
- pantaloni de baie.
- 6 ismețe.
- 12 batiste.
- 12 părechi de ciorapi.
- 6 ștergere.
- 3 cearceafuri de pat.
- 1 plapomă cu nasturi.
- 3 cearceafuri de plapomă cu găuri pentru nasturi.

- 1 pernă de cap.
- 4 fețe de pernă.
- perie de cap, de dinți, de haine, de ghete.
- peptene des și rar, săpun.

2 părechi de ghete și pantofi de noapte.  
6 servete de masă și câteva cărpe de praf. chipiul și uniforma obicinuită la școalele noastre din Brașov. (Aceste se pot comanda după înscriere. Chipiul e obligat dela cl. III. în sus, iar uniforma dela cl. V.)

Toate aceste lucruri trebuie consemnate într'un inventar scris în 2 exemplare.

Părinții vor însemna cu arnicu roșu ruțele și hainele, cosând pe ele numărul, ce se va da deodată cu răspunsul de primire. Rufe defectuoase (sdrențuite) nu se primesc.

Pentru asigurarea locului în internat se cere plățirea momentană a taxei pe una sau mai multe luni. Orice epistole precum și banii se vor trimite la adresa: Ioan Petrovici, profesor gimnazial, Brassó (Brașov), Str. Prundului 39, care va da toate informațiunile și deslușirile necesare.

Ca să nu fie nimenea expus de a fi refuzat în timpul ultim, e bine ca cererea de primire sau cel puțin de prenotare, să se trimită cât mai curând!

Dirjecțiunea Internatului

(Strada Prundului —

Porond u. Nr. 39.)

(I 2272—6)



## UN CANDIDAT DE ADVOCAT

cu practică află aplicare momentană în cancelaria subscrisului

Dr. NICOLAE ȘERBAN de VOIL  
advocat, deputat, FĂGĂRAȘ.

(Se 2273)

## Farmacist practicant

Începător găsește loc în București. Se recere matura Doritorii se vor adresa farmacistului Aurel Tipei București, Calea Moșilor 406, România. (Ti 23)

## LIBRĂRIA ȘI TIPOGRAFIA „ȘCOALA ROMÂNĂ” DIN SUCEAVA

caută un

## funcționar comercial

serios, capabil și cu însușiri recomandabile în etate de 23—24 ani. Salar lunar între 120—150 cor. Timpul intrării în serviciu 1—15 August. Respectivul are posibilitatea să avanseze și la postul de conducător al acestui institut. — Ofertele însoțite de acte state coplate, de certificatul de naștere și de fotografie, să se adreseze librării

„Școala română” Suceava (Bucovina)  
(So. 2254)

## Spectacolul Aradului

## S'A DESCHIS

depozitul fabricii de ciocolată și zaharicale al lui

## Gábor Miklós

ARAD, bulev. Andrásy nr. 14

(colț cu strada Salac).

Vânzare en gros și en detal

TELEFON: 1059.

(Ga 2270)

## În atențiunea albinarilor, notari comunali și a învățătorilor.

Cine vrea să vândă sau să cumpere ceară sau vrea să se ocupe cu cumpărarea turtelor de ceară brută, să se adreseze lui

## Dürr Gusztáv, comerciant de coloniale, Arad

lângă clădirea băncii „Victoria”, care firmă cumpără pe bani gata oricâtă cantitate. (Dü 2195)



Sperez că Sârbia își va împlini datoria. Starea de azi nu înseamnă încă război, ci dimpotrivă că dorim pacea și ne străduim să o creăm. De sine înțeles monarhia e conștie de consecințele pasului ce l-a făcut și le va și purta.

După primul ministru a luat cuvântul contele Andrassy, care face declarația în numele partidelor opoziționale, că cu toate divergențele mari și regretabile, cari le despart de guvern, își vor împlini datoria. Roagă apoi camera ca să întrerupă desbaterea proiectului despre competențele iustițiare.

Contele Tisza îi răspunde contelui Andrassy că nu ține de corect ca, deși fiind situația gravă, dar nefiind război, camera să-și schimbe programul de muncă, căci prin aceasta s'ar da numai motiv la interpretării greșite în străinătate. Se declară aplicat însă să intre în tratative cu opoziția.

La cererea contelui Andrassy președintele suspendă ședința.

După o pauză de un sfert de oră în care timp opoziția tratează cu guvernul, contele Andrassy face declarația din însărcinarea partidelor opoziționale maghiare, că, nefiind primul ministru și majoritatea aplicați se suspendă desbaterile, opoziția va lua parte la desbateri în chip normal.

În caz însă dacă înainte de rezolvirea complicațiilor cu Serbia, s'ar lua în desbatere încă un alt proiect, opoziția ar considera aceasta de o provocare.

Președintele Beöthy face propunerea ca în caz dacă în ședința de azi se va termina desbaterea proiectului despre competențele iustițiare, să nu se mai ia în desbatere un alt proiect și camera să se amâne până Marți.

Continuându-se desbaterea ordinii de zi, camera votează până la orele 5 fără un sfert întreg proiectul despre competențele iustițiare.

Pentru ședința de Marți a fost pus la ordinea de zi proiectul despre darea de spirt.

#### Rusia și Franța nu intervin.

În cercurile noastre politice se desminte știrea că Rusia și Franța ar fi intervenit în favorul Serbiei. Cel mult poate fi vorba de un sfat al acestor două mari puteri adresat guvernului sârbesc în care totodată își exprimă speranța că monarhia va fi mai conciliantă.

Fapt e că Rusia și Franța aveau cunoștință de mai înainte despre ultimul monarhiei, avizând imediat guvernul sârbesc. Acesta a avut darul să provoace agitația războinică în Belgrad, încă înainte de sosirea ultimului — ceea ce a făcut un serviciu rău ambelor state.

#### PRESA GERMANĂ

din Berlin comentează astfel nota noastră către Sârbia:

**Vossische Zeitung:** Anevoie se va putea restabili înțelegerea între cele două state. Aproape fiecare punct al notei este o ingerință în drepturile suverane ale Serbiei. Probabil, guvernul Pașici nu își va asuma responsabilitatea de-a răspunde, ci-și va da demisia. Dar criza de cabinet n'are a face eu termenul de 48 de ore, în câtă vreme se pretinde satisfacție dela sârbi.

**Morgenpost:** Regele Petru și guvernul ar îndeplini poate postulatele austro-ungariei, dar în acest caz revoluția ar fi gata să izbucnească.

**Tagblatt:** Nota e calmă și ținută în termeni negresivi, dar negocierii diplomatice nu se mai pot încerca. Sau se supune Sârbia până Sâmbătă la orele 6, sau monarhia e silită să treacă hotarele, fără de considerație la cele ce vor urma.

## In amintirea lui Bărnăuțiu.

Mâne ar fi fost să se țină serbările în amintirea lui Simeon Bărnăuțiu, la Bocșa-română, amânată însă, după cum se știe, pe sfârșitul lui August. Publicăm o scrisoare prețioasă, cu acest prilej:

Chicago Ill. la 5 Iulie 1914.

Din ședința adunării generale a societății culturale „Simeon Bărnăuțiu” ținută la 2 Iulie 1914.

Mult stimat Comitet Național

în ARAD.

Luând în vedere cele scrise de Comitetul Național în folie „Românul” și „Poporul Român” despre serbările în memoria lui Simeon Bărnăuțiu, cari se vor ținea la 26 Iulie n. c., n'am putut trece cu vederea, deși tânăra noastră societate abia de un an poartă numele apostolului și neuitatului nostru luptător — am hotărât în unanimitate și noi aici în țări străine și îndepărtate a serba ziua de 26 Iulie cu ținerea unui banchet spre memoria susnumitului apostol. Vă trimitem și Dvoastră condoleanțele noastre cele mai vii, adevărat Comitetului Național român din Ungaria, spre a lua la cunoștință că și noi Vă urăm din inimă, ca în toate greutățile purtate de Dvoastră să ieșiți învingători, ca și numele membrilor Comitetului Național încă după un timp de nește ani să se serbeze ca și a neuitatului nostru apostol Simeon Bărnăuțiu. De încheiere cu bucurie am zice și am pofti să invieze și să mai lucreze încă odată în mijlocul nostru, dar este cu nepuțință, deci zicem cu toții ca Români și creștini: bunul Dumnezeu să-l lerte și să-l odihnească cu dreptii și memoria să-i fie veșnică.

Trăiască Comitetul Național!

Pentru societatea „Simeon Bărnăuțiu”

IOAN GRAURE,  
secretar.

VASILIE BUTIALA,  
președinte.

## Răspunsul Bulgariei la Ultimatum-ul României.

Guvernul bulgar a admis cererile României.

Implinindu-se cele 24 ore dela predarea ultimatum-ului României, consiliul de miniștri bulgar s'a întrunit aseară și a luat ultimele decizii în conflictul cu România.

După consiliul de miniștri, care a durat până la orele 10 seara, Radoslavoff, ministrul de externe al Bulgariei a făcut o vizită dlui Derussi, la legațiunea română din Sofia și a comunicat hotărârile guvernului bulgar.

D. Radoslavoff a strâns foarte cordial mâna ministrului român plenipotențiar la Sofia și a declarat că se simte fericit pentru unitatea de vederi ce a domnit în sânul cabinetului bulgar, întru a se aplană pe cale pacinică, acest periculos conflict de graniță.

D. Derussi s'a arătat de asemenea mulțumit de succesul întregii înțelegeri.

Ministrul României la Sofia a comunicat apoi următoarele guvernului român:

„La orele 10 și jumătate astăseară, d. Radoslavoff mi-a înmănat răspunsul guvernului bulgar la nota adresată în ajun.

„Guvernul bulgar a găsit legitime toate cererile României, a promis imediata retragere a trupelor dela frontiera dobrogeană și înlocuirea trupelor de pază a graniței prin alte regiamente dela sud.

„În ce privește ancheta cazurilor dela frontieră, răspunsul Bulgariei arată că guvernul

dela Sofia a renunțat la ideea unei anchete internaționale și că în dorință de a corespunde cererilor României a hotărât ca această anchetă să fie făcută de o comisiune mixtă compusă numai din delegați români și bulgari.

„D. Radoslavoff — continuă d. Derussi — mi-a afirmat că Bulgaria va întocmi cel mai târziu mâine comisiunea de anchetă”.

D. Derussi a încheiat nota sa felicitând pe d. Ionel Brătianu pentru modul cum a fost redactat ultimatum-ul României, care prin termenii energici ce-i conținea a impus guvernului bulgar.

D. Ionel Brătianu, primul ministru al României, a plecat azi la Sinaia spre a comunica suveranului răspunsul Bulgariei la ultimatum-ul României.

## Scrisoare din Roma.

Italia și tulburările din Albania. — Ulivi și descoperirea sa: o ingenioasă escrocherie.

(Dela corepondentul nostru).

Anul trecut, a fost micul stat al Muntenegrului care a aprins scânteia marelui război din Orient; anul acesta este de-abia înjghebatul stat al Albaniei care stă gata să aprindă scânteia unui război, între cari puteri nu se poate încă preciza.

Pentru ori ce eventualitate, Italia, după cum v'am mai comunicat, a mobilizat peste 120.000 de oameni, toată clasa contingentului 1911. Această mobilizare, căreia la început guvernul italian a căutat să-i dea o interpretare cu care să liniștească opinia publică, acum se vede bine scopul în vederea căruia s'a făcut.

Căci, trupe numeroase au fost îngrămădite în porturile italiene de pe Marea Adriatică, gata să pornească, iar flota italiană, și-a trimis mai multe divizii de chiu-rasate, în vederea unei acțiuni, precum și un mare număr de vase-transporturi, pentru imbarcarea trupelor.

Nu mai este pentru nimeni un secret, scopul acestei grămădiri de trupe: destinația lor va fi Albania, dacă evenimentele vor merge tot înrându-se acolo.

Presa italiană, oglindă fidelă a scopurilor guvernului, atacă mereu Grecia, și anunță că nu va permite nici când guvernul italian ca Valona să fie ocupată, sau ca zona neutră din Albania de sud, împreună cu canalul de Corfu, să fie violată.

Suntem în ajunul unei alte tragedii sângeroase, și dacă dintr'o zi pe alta, cursul evenimentelor nu se va modifica în bine în Albania, cine știe la ce desfășurare de roșii epizodii nu vom asista în curând.

Sunt mai multe luni de când un inginer italian Ulivi, a făcut în Franța niște experiențe, menite să revoluționeze întreaga artă a războiului: Ulivi, zicea că inventase un aparat, care cu ajutorul razelor ultraroșii, făcea să explodeze la distanță ori ce cantitate de ori care exploziv: pulbere de tun, dinamită, melinită, etc.

Ori cine poate judeca importanța ce prezintă această descoperire: să nu mai existe nici cea mai mică cantitate de explozibile, care să nu poată fi făcută să sară în aer.

Ziarele din lumea întreagă au vorbit de această mare descoperire și guvernele tuturor statelor s'au interesat de aproape de ea.

Rusia a fost cea dintâi care a intervenit cu mai multă insistență pe lângă guvernul italian, cerând să i se dea și ei dreptul de a o întrebuința, iar depărtata Japonia, a trimis la Roma într'adins o comisiune de ofițeri, ca să trateze cu guvernul italian.

În timpul acesta, Ulivi, la Florența, tot făcea să se vorbească de el și de descoperirea sa, fără însă să facă vre-o experiență decisivă.

Guvernul italian i-a propus în două rânduri să-i pue la dispoziție materialul necesar pentru facerea unor ex-

Cel mai căutat COSMETIC de față și de mâni pentru dame este

# CREMA LUCIA

care în cel mai scurt timp face pielea feței și a mânel catifelată și albă ca zăpada. Prețul unei tegle 1.20 cor.; 6 tegle se expediază franco.



(Ha 2246)

Prețul unui săpun 70 fil. Pudră (albă, crem sau roza) o cutie cu 1.50 cor. De vânzare numai la

# Haas Miklós

farmacist. ÓCSÁN lângă Budapesta.

periențe, dar Ulivi, nu s'a dus niciodată, și a pretextat fel de fel de stricăciuni venite aparatului său.

Atunci, s'a făcut o interpelație în senat, și ministrul de războiu, a răspuns ceea ce vă spusese eu mai sus, și a mai adăugat că nu se știe de unde Ulivi are diploma de inginer.

La câteva zile după aceasta, Ulivi a fugit din Florența cu fata unui amiral la pensie, cu care era logodit și gata să se căsătorească.

Și acum toată lumea nu se ocupă decât de senzaționala fugă a pretinsului inginer Ulivi și de abilitatea cu care a știut să înșele o lume întreagă.

Un al doilea Kook.

I. T. Allan.

## Concurs de primire

în internatul pedagogic gr.-cat. român din Blaj.

1. Fiind elevii Institutului pedagogic obligați să locuiască în internat, toți aceia, cari doresc să se înscrie la institutul nostru își vor înainta cererile de primire la Direcțiunea institutului pedagogic gr.-cat. român din Balázsfalva — Blaj până în 15 August st. n. inclusive. Cei ce au mai fost și anul trecut alumni ai internatului vor înzestra cererile lor cu testimoniul ultim, iar aceia cari acum se înscriu pentru întâia dată cu: extras matricular de botez și testimoniu de pe anul școlar trecut. Pe lângă aceasta fiecare va alătura la cerere o declarație a părintelui ori a tututorului iscălită de doi martori, în care acesta declară, că cunoaște condițiunile de primire și se obligă a solvi taxa anuală regulat. Iar ca rezoluțiunile să se poată expedi francate, petenții sunt rugați să alătore marcele postale de lipsă.

2. Taxa de întreținere e 300 cor., pentru care sumă vor primi cvartir, vîpt, luminat, încălzit, spălat, în caz de lipsă medic și medicină. Fiecare elev e dator să plătească îndată la intrare în internat 10 cor. taxă de înscriere, de scaldă și pentru eventualele stricăciuni; suma întrecătoare se va restitui la sfârșitul anului alumnilor. Elevii cu progres cel puțin suficient și purtare morală bună vor fi împărțșiți cu beneficiu de pâine (tipăi), iar ceice nu vor avea tipăi vor plăti pentru pâine 4 cor. la lună anticipative. Taxa de întreținere se va plăti ori în trei rate anticipative și anume în 1 Septembrie, 1 Decembrie și 1 Aprilie, ori lunar anticipative, altfel vor fi dimiși din internat.

3. Elevii vor aduce cu sine, a) o carte de rugăciuni și anume: Mângăierea creștinului de Ioan Genț, b) 4 părechi de schimburi de pânză sau giolgiu, bune, c) cel puțin 6 batiste, d) 2 părechi de încălțăminte și cel puțin patru părechi de ciorapi sau de obiele, e) saltea (sac de paie) și 2 lepedee (cearceafuri) de pus pe saltea, f) 2 perini și 4 fețe de perini, g) 1 țol sau plapomă și 2 lepedee de plapomă, h) un lepedeu pentru acoperirea patului, cusut ori țesut cu motive naționale, i) perie de vesminte și 3 perii de încălțăminte, l) 1 perie de dinți, m) cel puțin 3 ștergare și 2 piepteni, unul des și altul rar.

4. Elevii în schimbul taxei minimale de 300 cor. vor avea proviziunea întreagă și anume: a) locuință în sale mari, luminoase, sănătoase, b) vîpt întreg, adecă dejun, prînz și cină. La dejun: lapte și o franzelă; la prînz în zile de dulce supă de carne și carne fiartă cu rasol și garnitură. Dumineca și în sărbători vor avea și prăjituri. În zile de post supă de legume și mâncare groasă cu lapte, ouă ori brînză; la cină în zile de dulce: friptură cu garnitură ori mâncare groasă cu carne, iar în zile de post mâncări făcute cu lapte, brînză ori ouă, c) spălatul și cârpitul rufelor, d) luminat în timpul rece-rut, e) încălzit în timp de iarnă, f) în caz de boală medic, medicamente și îngrijirea de lipsă.

5. Părinții în decursul anului școlar sunt rugați să nu trimită nici un crucer pe adresa alumnilor, nici să li se dea în mână, ci pe adresa superiorității, care se va îngriji să le procure toate cele de lipsă. De asemenea să nu le trimită nici mâncări, ci cei ce doresc să aibă și ojină să plătească lunar 4 cor. pentru lapte și franzelă.

6. Cei ce din lipsă de loc nu vor fi primiți în internat vor putea lua vîptul la internat pentru suma minimală de 20 cor. la lună, plus 4 cor. pentru pâine.

7. Alumnii se vor prezenta cu rezoluțiunile însoțiți de părinții sau îngrijitorii lor, vor plăti taxele prescrise și vor da în seamă obiectele.

Blaj, la 18 Iulie 1914.

Direcțiunea internatului pedagogic  
 din Blaj.

# INFORMAȚIUNI.

## Cronică mondenă.

— Lui C(apucner). —

(Serisoare predecesorului meu  
cel cu carnetul de pie memorie).

De-acum ne părășiși Aroane  
Și par'că nici n'o să mai vii —  
Ne 'ntoxicași cu macaroane  
(N'aș vrea să zice: cu poezii).

De sigur numai madam Nucă  
O să ofteze 'n sine mut,  
Când o s'auză că pe ducă  
Ai fost — și nu te-a cunoscut!

Mi-aduc aminte foarte bine...  
In acea tristă zi de Marti,  
Noi jalea mare după tine  
Ne-o potolirăm într'un șvart.

Altecum noi toți, ai tăi tovarăși  
De zor la scris ne-am așternut  
Și ea să crească leafa iarăși  
Ne-am bosumflat, cât am putut.

Ne mai rugăm la Sfântu-Așteaptă  
Jertfindu-i noaptea până'n zori.  
Să fie judecata dreaptă  
La comitetul viitor.

Iar pân' atunci anticipații  
Ne mai îndeamnă să trăim.  
Ce cam cu multe lăcrimații  
La zile mari le mai ciupim.

— Dar ce s'aude'n Farkasháza  
(Afar' de glasul de cimpoi)  
Găsiu-ți-ai acasă.. baza.  
Ori ai de gând să pleci la oi?

Ori vrei să pleci în boemie  
Să scrii poema de bastard —  
Vezi să n'o pați ca Ieremie  
Ce-și agățase haina'n gard.

Ori te avânti ca o nămilă  
Drept, peste munti, la București —  
Vezi, ca Tănase Torăilă  
Prin parcul Karl, să n'o pătești.

Iar de te-ajunge epilogul  
Să mori calie, înstrăinat  
Ne depezează: necrologul  
Ți-l fac ca unui împărat.

Ori cum, conservă-ți numai firea  
Și pletele și toc și foc  
C'o să te bată nemurirea...  
Mai scrie-ne —

Să ai noroc!

( ) Cercetas.

Arad, 24 Iulie 1914.

**Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță: vreme schimbăcioasă, scădere în temperatură, în multe locuri ploi cu furtuni.**

**Prognostic telegrafic: vreme schimbăcioasă. Temperatura la amiazi a fost: 18.6 C.**

**O CONSTATARE IMBUCURĂTOARE. In ultimul Nr. al foii ungurești „Függetlenség” din Arad, cetim un raport despre încheierile semestrale a tuturor băncilor de frunte din Arad. Intre aceste comunică și starea la 30 Iunie a. c. — a fruntașului nostru institut „VICTORIA” — unde se constată că și în această jumătate de**

an banca „Victoria” a avut progrese frumoase în toate ramurile ei de operațiuni. In deosebi constatam sporirea depunerilor, cari au crescut față de anul trecut cu 1 milion cor.

Credem că facem un serviciu celor interesați la banca „Victoria”, când remarcăm progresul constant al acestui institut românesc, — și din partea noastră nu avem nimic de adăugat, — decât felicităm conducătorii băncii „Victoria”.

**Studentii români la Roma.** Un grup de 80 de studenți ai universității din București au sosit la Roma venind din Ancona. Ei au fost primiți de colonia română și de numeroși prieteni ai României din Roma, care le-a oferit un prînz. Studenții români au invitat pe colegii lor italieni să ia parte la serbările jubilară ce vor avea loc la București în 1916. Ziarele din Roma salută cu entuziasm sosirea studenților români și exprimă dorința ca această vizită să contribuie la întărirea relațiilor de fraternitate între Italia și România.

**Chestiunea Ulster-ului.** Se telegrafiază din Londra că regele George a intervenit personal pentru a rezolva chestiunea Ulster-ului, convocând pe ziua de mâine la palatul Buchingham o consfătuire la care vor lua parte reprezentanții ai guvernului, ai opozițiunii, ai naționaliștilor și ai voluntarilor din Ulster. Această consfătuire va fi astăzi anunțată oficial și se crede că ea a fost decisă în urma tratatelor din ultimul timp din Londra și a convorbirei ce a avut loc între Asquith și regele George.

**Regele Angliei în Germania.** Cu toate că ziarul „Le Matin” confirmă știrea că regele George nu s'ar duce în Germania la manevrele din Wilhelmhohe, totuși în cercurile politice din Londra se asigură că regele până acuma n'a luat nici o hotărâre în această privință.

**Poincaré în Rusia.** Ziarele rusești comentând vizita președintelui republicii franceze Poincaré la Petersburg, arată necesitatea de a se păstra și a întări alianța franco-rusă, relevând foloasele ce rezultă din ea atât pentru dezvoltarea economică a Rusiei cât și pentru menținerea păcii în rapoartele internaționale.

**Alarma dela Belgrad.** „Corriere della Sera” primește știrea că, s'a aflat cauza alarmei de acum câteva zile provocată de teama unui atac la Legațiunea austriacă de acolo. Un anume Andreievici, împiegat într'o bancă din Belgrad, ducându-se la o amantă a sa unguroaică, a aflat o destăinuire ce ar fi făcut'o acelei femei un comitagiu sârb beat, că legațiunea austriacă va fi atacată. Andreievici aleargă să comunice știrea ambasadorului austro-ungar, la Legațiunea. Ministrul crezu că ar fi ceva adevărat și a anunțat imediat autoritatea din Belgrad.

**Greva la Petersburg.** La Petersburg continuă greva lucrătorilor la care participa peste o sută de mii de oameni. Au avut loc numeroase conflicte cu poliția, care a căutat să împiedece pe greviști dela vandalismele la care se dădeau atacând trăsurile și răsturnând tramveale.

**Intervenția lui Wilhelm.** Se telegrafiază din Viena că împăratul Wilhelm s'ar fi interesând personal ca să aplaneze chestiunea Epirului și că în acest scop ar fi intervenit pe lângă regele Constantin al Greciei amintindu-i despre obligațiunile ce le-a luat Grecia față de puteri. La Viena se speră că pacea va fi menținută.

**Arestarea lui Cătărău la Belgrad.** Din Belgrad se anunță că autoritățile sârbe avizate de o telgramă a poliției din Budapesta, au arestat ieri pe Ion Cătărău, autorul atentatului din Dobrițin. — Poliția austro-ungară bănuiește că el ar fi amestecat și în atentatul din Serajevo.

**Exportul de grâu german în Austro-Ungaria.** Statistica oficială asupra comerțului exterior german arată pentru luna Mai, un export cu totul neobicinuit de mare de grâu german în Austro-Ungaria.

În adevăr, s'a exportat în această lună 202.972 chintale de grâu. Dacă comparăm cu această cifră totalul exportului de grâu german în Austro-Ungaria în timpul întregului an 1913, care se ridică numai la 20.000 chintale, atunci se recunoaște imediat că circumstanțe neobicinuite trebuie să fie cauza acestei creșteri





(Re 2231)

Apare în fiecare Sâmbătă.

## EDIȚIA DE LUX.

Pe un an . . . lei 10.—  
Pe o jumătate an . . . 5.—  
Pe 3 luni . . . 2.50  
Nu se vinde cu numărul.

## EDIȚIA POPULARĂ.

Pe un an . . . lei 5.—  
Pe o jumătate an . . . 2.50  
Pe 3 luni . . . 1.25  
— 10 bani numărul. —

Peste hotar abonamentul se urcă cu lei 2.50  
pe an la amândouă edițiile.

Redacția și Adminisirația:

BUCUREȘTI, Calea Victoriei Nr. 41, Catul IV  
(Ascensor). — TELEFON: 42—16.

Abonații ei devin, din număr în număr,

mai cumiți,  
mai veseli,  
mai drăguți.

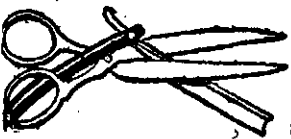
Cereți număr de probă gratuit  
41, Calea Victoriei în București.

## NIC. VINTILLA

cea mai excelentă ascuțitoare artistică și pentru scobit în Ardeal, cu putere electrică.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public că am înființat în SIBIU (Nagyszeben), str. Cîsnădiei 43.

o ascuțitoare pentru cuște artistică și de scobit, atelier pentru nichelare și galvanizare, după cerințele cele mai moderne, unde se execută totfelul de lucrări în această branșă; execut aparate medicale, ascuțesc și nicheliez. — Pentru ascuțirea bricelor, foarfecilor și mașinelor pentru tunderea părului și barbei ofer garanția cea mai mare.

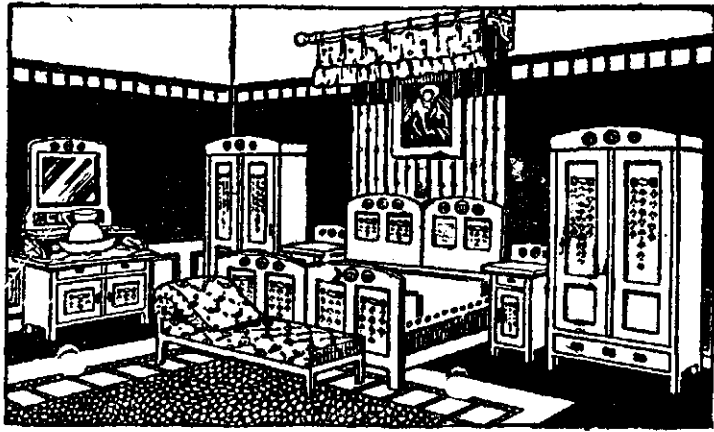


VI 1277

6 buc. briciuri trimise spre ascuțire retrimitea acasă o fac pe cheltuiala mea proprie. Nichelări, ascuțiri, reparări, lucrări de cuștar, șlefuii de sticlă pentru optică, se execută pe lângă garanția, cu prețuri ieftine. — Obiecte veritabile de oțel englez și suedez cu prețuri ieftine.

## STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile

### VÂRȘET, strada Kudritzer numărul 44—46.



Cea mai renumită  
mare fabrică de mobile  
din sudul Ungariei (Versecz).

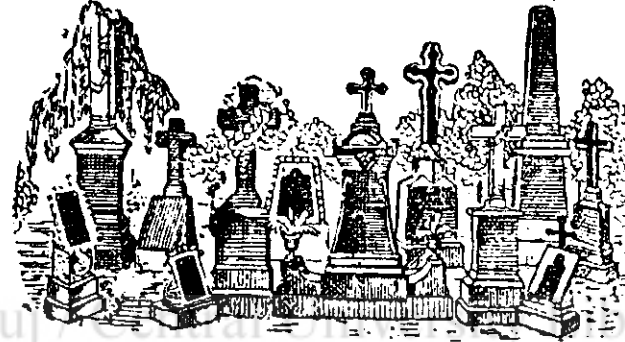
Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de piano excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut. — (Sa 113)

## ADOLF ZIEGLER

PIETRĂR Sibiu-Nagyszeben str. Sării 37.

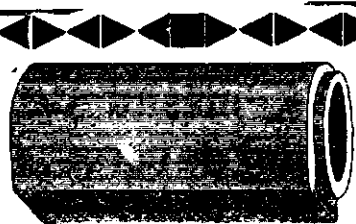
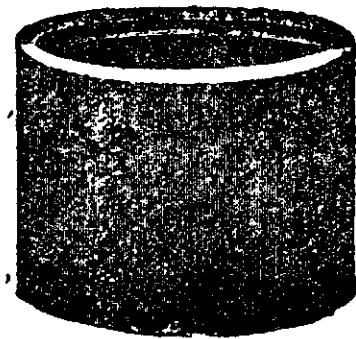
Atrage atențiunea on. public din loc și provincă asupra magazinului de **pietre mormântale** și atelierului de pietrărie.



Bogat asortiment de monumente mormântale de marmoră de Carrara, granit, sienit porfir, labrador etc. — Execut totfelul de lucrări de pietrărie și sculptură în piatră, după orice desen, precum și monumente mormântale, s. Treime, cruci pe lângă drum și lucrări de piatră pentru clădiri, în stilul cel mai frumos și modern. Renovarea și aurirea monumentelor vechi mormântale se execută prompt și ieftin. — Prospecte și deseneuri la dorință trimet gratis și franco.

ZI 1961

(ZI 2008)



## FRĂȚII ZSIBRITA

Intreprindere pentru zidiri și fabrică pentru articli de ciment.

VERSECZ (Vârșet), Pancsovai-ut nrul 57.

Aducem la cunoștința On. public că ținem permanent în depozit următoarele produse. — Vase de ciment pentru soluțiuni de peatră vânată pentru vii, în mărime dela 200 până la 600 litri. Filtre de beton și țevi pentru canaluri dela un diametru de 10 până la 100 cm. vălaie pentru porci și vite etc. — Primim și executăm așezări de asphalt și beton, bazine de beton de fer în toate mărimile, iesle din beton de fier, stâlpi, trepte stabile și atârnatore din ciment sau fer lucrat artistic, canalizări, poduri și filtre precum și totfelul de lucrări în branșa de ciment și asphalt.

La cerere în persoană sau scris, stăm cu plăcere la dispoziție cu oferte.

Prețuri  
ieftine!

(Ba 2207)

Garanță  
pe 10 ani

Mașină familiară de cusut Cor. 75  
Mașină de casut cu luntre rotundă . . . Cor. 130  
Mașină bobbin central. . . Cor. 140

Pentru plățiri în rate  
cu 12% mai scump.

Biciclete, gramofone, părți separate la acestea. — Pețuri de fabrică, cu garanță. — Numai articlii de primul rang.

BAUMGARTEN GÉZA, Marosvásárhely.

## HOTEL „BOULEVARD”

SIBIU.  
NAGYSZEBEN.

Zidit din nou s'a deschis în 1 Mai 1914. Este situat în cel mai cercetat și mai frumos loc în oraș. Priveliște admirabilă. 60 camere elegante moderne. Incălzire centrală, electricitate, apă caldă și rece, lift, garaj p. automobile, automobil la fiecare tren. Restaurant propriu excelent.

Roagă binevoitor sprijin arendatorii:

**HAYDEKER și KASPER.**

Camere dela 3 cor. în sus.

Ha 2187

CEL MAI MODERN INSTITUT  
 TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN  
 UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

# ”CONCORDIA”

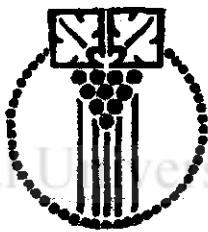
TELEFON  
 NR. 750.

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

TELEFON  
 NR. 750.

## ARAD

STRADA ZRINYI, NUMĂRUL 1|a.

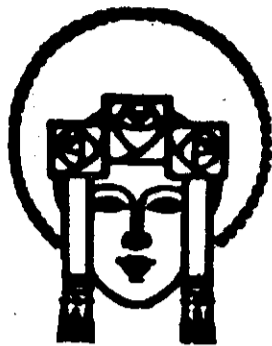


Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișeie, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipăriți pentru bănci și societăți, precum și tipăriți advocaționale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

Executare  
 promptă.

Prețuri  
 moderate.

## Flecne trebuie să știe că fotografatul VICTOR MYSZ DIN SIBIIU



și-a vândut atelierul din strada de mai înainte iar acum și-a deschis un

### atelier fotografic de artă

corespunzător cerințelor moderne în  
SIBIIU, str. Elisabetă nrul 34.,  
unde execută totfelul de fotografii arti-  
stice cu prețuri convenabile. — Fotografi-  
ilor amatori li-se acordă favoruri. (Mi 1887)

Pe timp închis fotografiile se execută la lumină electrică.

## Singurele băi (scalde) și ape minerale ro- mânești în Ungaria.

Băile dela Sângeorgiul-român (Oláhszentgyörgy, Beszterce-  
Nászd megye) cu apele minerale „HEBE”.

La poalele munților nordice ai Transilvaniei în o vale ro-  
mantică cu climă subalpină, se află comuna curat românească  
Sângeorgiul-român, în a cărei proprietate sunt izvoarele de apă  
minerală, care în comerț poartă numele de „HEBE”.

Apa „HEBE”, pentru cantitatea mare de carbonat de so-  
diu, clorure metalice și acid carbonic ce conține, ocupă loc  
de frunte între cele mai renumite ape minerale din Europa.  
Se întrebunșează ca cură de beut cu cel mai mare succes la  
toate boalele acute și cronice de stomac și intestine, la constipație  
cronică, la iperemie de ficat, la disolvarea pietrelor de  
beșică, biliare și de rinichi, la emoroide, la hemoragie și  
catare de mîtră.

Ca băi (scaldă) influenșează minunat resorbirea exudatelor  
pleuritice, peritonice, parametriche etc. precum și deosebitele boale  
de piele.

Băile se deschid la 15 Maiu st. n.

O mulțime de odăi corespunzător mobilate stau la dispozi-  
ția publicului cu prețul de 2—5 cor la zi, în hotelurile și vile.

Înainte de sezonul mare, dela deschidere până la 15 Iunie  
și după sezonul mare, dela 25 August până la 30 Septembrie,  
atât la băi cât și la odăi se dă o reducere de 30%.

**Bucătărie foarte bună și ieftină.**

Onoratalui public îi stau la dispoziție: jurnale, bibliotecă,  
piano și tenis, Parc și alei (promenadă) pe terenul băilor. Locuri  
de excursiune în înalții munți din vecinătate. Muzică permanentă.

Prețul unei băi calde de clasa I. K. 1-20  
" " " " " " IL. 1 oor.

Calea ferată are stațiunea în loc, unde în orice timp stau  
trăsuri comode la dispoziția onor. public.

Prospecte trimite franco.

(So 2110)

**Direcțiunea băilor.**

Băile și apele minerale sunt luate în întreprindere de soc. pe acții curat românească „HEBE”.  
Prezidentul direcțiunii: Dr. TEODOR MIHAIL.

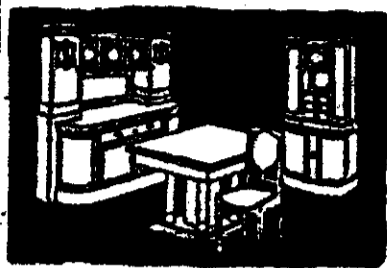
Băile și apele minerale sunt luate în întreprindere de soc. pe acții curat românească „HEBE”.  
Prezidentul direcțiunii: Dr. TEODOR MIHAIL.

## Hinger József

tâmplar pentru edificii și mobile

Alba-Iulia, (Gyulafehérvár) str. Séchenyi nr. 10.

(Casa proprie).



Preștește orice lucrări din acest  
ram atât noi cât și reparaturi; lu-  
crări pentru clădiri, aranjamente  
complete pentru școli, biserici,  
locuințe, birouri etc., din material  
bun și uscat după model sau din  
combinație proprie. — Preșuri con-  
venabile, serviciu coulant se garant.

(Hi 1280)

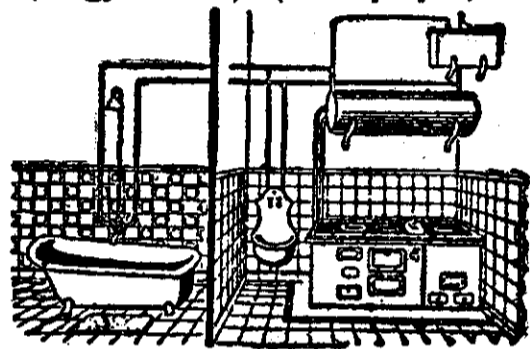
## VASILIE POPOVICIU

atelier de lăcătușerie  
de artă edificii și in-  
stalațiuni de apaducte

SIBIIU  
(Nagyszeben)

str. Anna nrul 11 și  
str. Gușterii nr. 75.  
(Casa proprie).

Primește orice lucrări de  
brânșă aceasta precum:  
strângerea cu fier a zidi-  
rilor, pregătirea de porți  
și garduri de fier, balco-  
ne, trepti, îngrădituri de  
morminte, cămine și cup-  
toare etc. executate artistic  
și prompt. Primește tot-  
odată spre efectuare totfel-  
ul de reparaturi atingă-  
toare de brânșă aceasta pe  
lângă preșuri ieftine și  
serviciu punctual.



## SPELE FIECARE ECONOAMĂ

cu aparatul „BERTA”, brevetat, nu ruginește, cu ventil auto-  
mat, cu presiune atmosferică, care e ieftin, bun și durabil.



### AVANTAJELE APARATULUI BERTA

hainele nu trebuie frecate, deoarece presiunea aerului soarbe  
murdăria din haine și nu strică haina. În decurs de 1 oră de  
patru ori mai mult se spală decât cu mâna, cu apă, săpun și  
putere pe jumătate mai puțin. În gospodării mari e foarte  
potrivită, deoarece capacul aparatului poate fi întrebunșat ca blid,  
dupăcum se vede și în chipul de aci.

Prețul unei bucăți cu capac 20 coroane;  
prețul aparatului e 6 cor., aparatul împreună cu oala 11 cor.  
Numai aparat provăzut cu marca de scutire de mai sus să  
primiți. — Se caută revanzători. — Singurul fabricant.

**Berta Károly,** fabrică de lucrări de tinichigiu.

Hodmezővásárhely.

(Be 2209)

## Carl Stürner

funar

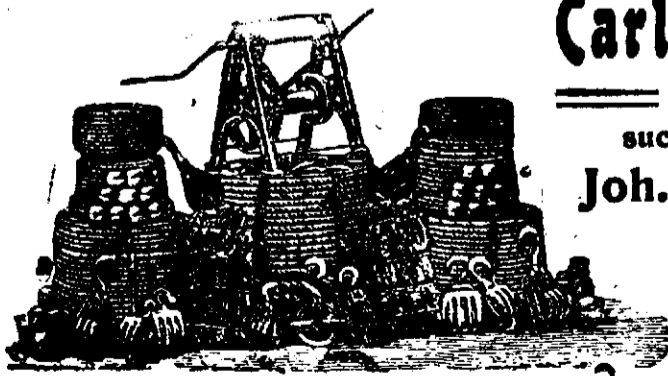
succesorul lui

Joh. Ongert's

SIBIIU

Hermannstadt

Saggasse 22.



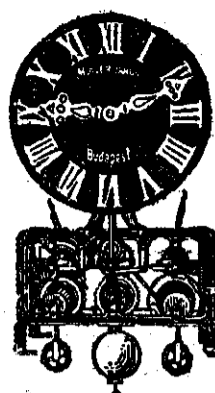
Oferă lucrări de cânepă curată: funii pentru transmisiuni,  
funii pentru care, legătoare, ștreanguri, căpește, cin-  
gătoare aște pentru rolete, aște pentru sacl etc.

MARE ASORTIMENT DE AȘTE ȘI FUNĂRII.

Revanzătorii primesc rabat!

Su 2069





## Oroloage de turn

pentru palate, case comunale, fabrici, locuințe private regulează și aranjează mai favorabil

**MÜLLER**  
**JÁNOS**, succesorul lui  
**MAYER KÁROLY**

dela prima aranjare cu vapor a fabricii de oroloage din

Budapest, VII., Tökölly-ut 52. szám.

(Casa proprie). Cataloge și specificații de prețuri trimit gratis și franco. (Mu 2129)

Atelier pentru vopsirea de stofe, tort și blane, curățire chimică și spălătoare cu aburi.

# KOVALD PÉTER és FIA

## BUDAPEST,

atelier și prăvălie principală în VII., SZÖVETSÉG UTCA 25—37. szám.  
TELEFON: József nr. 18—00 și József nr. 15—71.

Secție postală deosebită p. comanda din provincie. Stabilimente colectoare în toate părțile capitalei. Reprezentanți în cele mai multe orașe din provincie.

Ko 1612

Kovald colorează și curăță!



## Alifio „Mágnás” p. față:

singurul mijloc cosmetic nevătămător, contra sgrăbunțelor, despoierii pielii, petelor din față, crepării pielii, roșății și contra tuturor boalelor de pe. După întrebuintarea unei singure tegle dispar sbărciturile feței. Prețul 1 tegle 1 cor. 50 fileri. Pudră „Mágnás” (în 3 culori) 1 cutie 1 cor. 50 fil. Săpun „Mágnás” 1 cor. 20 fil.

**Cosmetic „Mágnás” pentru mâni:** foarte folositor pentru catil-felarea mânilor roșii, dejerate, crepate, aspre și sbărcite. E de prisos a se mai întrebuinta glicerina și vaselin, deoarece efectul cosmeticului „Mágnás” e singur și acest cosmetic poate fi întrebuintat și ziua. Prețul 90 fil.

**„Antipertussin”:** mijloc excelent contra tusei și răgușelii, respirației grele, catarului tusei măgărești la copii — Prețul 1 cor. 80 fileri.

**Spirit „Prima”:** mijloc excelent contra reumei și podagrei, durerii de cap și de dinți. După 1—2 întrebuintări are efect sigur. — Prețul 1 sticle mari 1 cor. 50 fileri.

**Spirit „Capilliform”:** singurul mijloc excelent contra căderii părului. — Prețul 1 cor. 50 fileri.

**„Dentoform” apă pentru gură:** cel mai bun mijloc contra mirosu-decării stricării dinților. Prețul 1 cor. 50 fileri.

**Baisam de Ardeal pentru stomac:** mijloc excelent contra durerilor de stomac, lipsei de apetit, incuierii scaunului, stomacului stricat și boalelor de stomac. — Prețul 1 cor. 50 fileri.

**Vopsitor pentru păr:** în culoarea neagră, întunecată și brunată deschisă, mijloc excelent și durabil, nu murdărește albiturie de pat — Prețul 5 cor.

**Regenerator pentru păr:** redă părului cărunț culoarea originală. — Prețul 1 cor. 20 fileri.

**Contra ciurmei de porci:** precum și în contra tuturor boalelor porciilor, cel mai excelent medicament, recomandat de câtră medici, este pravul de Ardeal pentru porci. — Prețul unei cutii mari 1 cor., o cutie mică 50 fileri. O singură întrebuintare a pravului de Ardeal pentru galițe încetează perirea galițelor. — Prețul 1 cor.

**Hipnonervin:** singurul mijloc sigur și probat contra nervosității și a insomniei, — Prețul 3 cor. — Toate medicamentele mai sus amintite se află de vânzare și se pot comanda numai la farmacia lui

**Kelemen Sándor, Zilah.**

**Vă păziți de imitații!!**

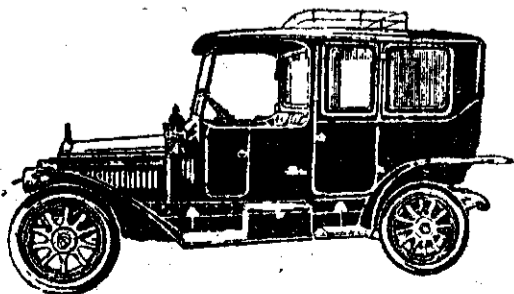
(Ke 898)

## LITTMANN RÓBERT

ATELIER PENTRU REPARAREA AUTOMOBILELOR, MOTOARELOR, MAȘINELOR DE SCRIS, GRAMOFOANELOR ȘI TOT FELUL DE INSTRUMENTE.

**BRAȘOV, HOSSZÚ-UTCA NR. 24.**

PRIMEȘTE TOT FELUL DE LUCRĂRI ÎN BRANȘĂ.



EXECUTARE PUNCTUALĂ ȘI PERFECTĂ

PREȚURI CONVENABILE, GARANȚIE.

## ATENȚIUNE!

NICI UN ROMÂN SĂ NU-ȘI CUMPERE MOBILE PÂNĂ CE NU VIZITEAZĂ PRIMA FABRICĂ ROMÂNEASCĂ DE MOBILE

## EMIL PETRUȚIU

ÎN SIBIU, (NAGYSZEBEN) STR. SĂRII (SALZGASSE) 37.

CARE EXECUTĂ TOT FELUL DE MOBILE MODERNE ÎN TOATE STILURILE, — CA GARNITURI PENTRU DORMITOARE, PRÂNZITOARE, SALOANE ȘI TAPETĂRIE PROPRIE.

EXPOZIȚIE ZILNICĂ CU GARNITURI COMPLETE, CONSTRUIEȘTE TOATE LUCRĂRIILE DE LIPSĂ PENTRU BISERICI VECHI ȘI NOUI ȘI BINALE, PE LÂNGĂ EXECUTAREA CEA MAI SOLIDĂ: PROMPTĂ ȘI PE LÂNGĂ GARANȚĂ. TELEFON: 47

## Dacă voești

să cumperi bijuterii moderne și veritabile, adresează-te firmei:

# Slepák A.

bijutier, ceasornicar și auritor

MAJROS VÁSÁRHÉLY, Széchenyi-tér nrul 41.

Magazin de ceasuri elvețiene, de aur, argint, oțel, nichel p. buzunar și ceasuri cu pendulă. — Bijuterii fine și brillante, obiecte de lux veritabile de argint și argint de China, obiecte optice.



În marele meu atelier se execută tot felul de bijuterii și se reparază cu specialitate bijuterii și ceasuri. — Prețuri convenabile, serviciu prompt. Se 2072

De aproape 50 de ani renumita firmă

# HELDENBERG

din Sibiu, Heltauer-g. 9

este cel dintâi și unicul magazin de pianuri și harmoniuri al Transilvaniei, al cărei proprietari sunt specialiști în construirea pianurilor și au și diplomă de conservator. Oferă on. public PIANINE, PIANURI și HARMONIURI, instrumente alese cu pricepere dela cele mai bune firme cu cele mai ieftine prețuri de fabrică pe lângă deplină garanță. (He 312—30)

